ISSN: 1384-0657

Wereld Dorpen voor Kinderen
A.W.Brouwer
Streefoordlaan 32
3755 BB Eemnes

Historische Kring Eemnes

1999-4

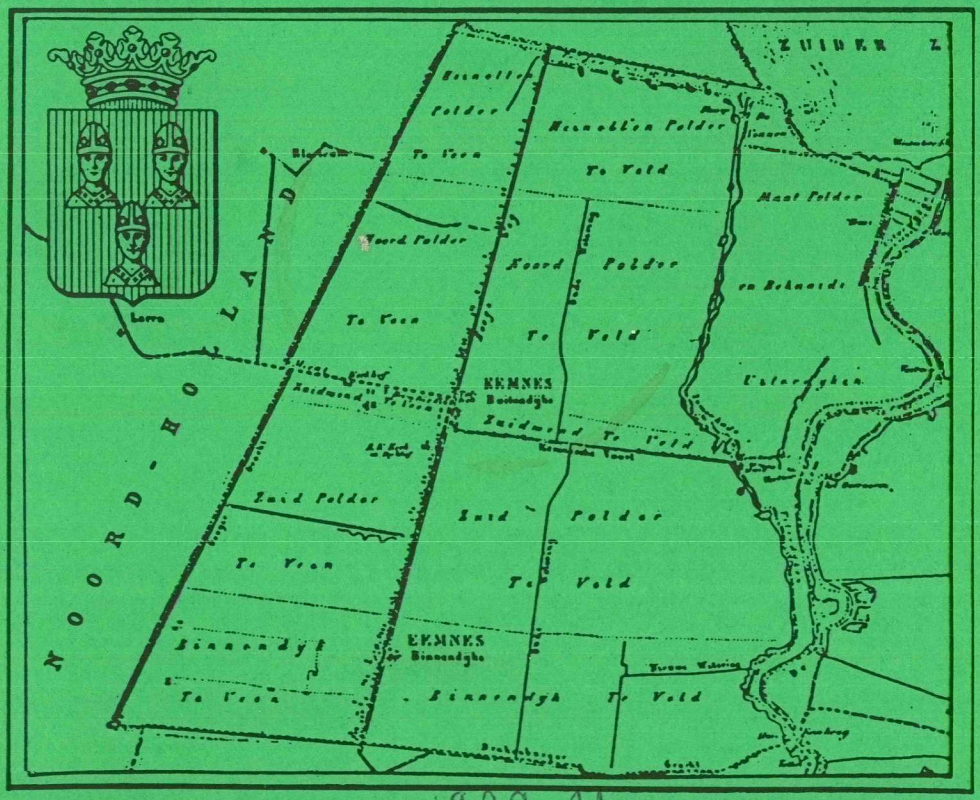

1999-4

Historische Kring Eemnes

December 1999 jaargang 21 nr. 4

Verschijnt viermaal per jaar

Bestuur

Voorzitter	T. Roodhart	Laarderweg 12
Vice-voorzitter	H. v. Hees	Kerkstraat 15
Secretaris	R.v.d. Schaaf	Hasselaarlaan 46
Penningmeester	J. Smids	Graanoogst 3
Leden	R.Ruizendaal	Laarderweg 31
	Mw.M. v.d. Schaal	Watersnip 14
	J. v. Wijk	Raadhuislaan 39
	Mw.E. Lemstra	Wakkerendijk 94a
	J. Frantsen	Streefoordlaan 4

Contributie H.K.E. *f* 25,00 per jaar. Voor leden buiten Eemnes *f* 10,00 porti bijbetalen. Girorekening nr. 2080362

Losse nummers kwartaalboekje *f* 10,00 inclusief *f* 2,50 porto - kosten.

Ledenadministratie, adreswijzigingen en verkoop losse nummers:	B. van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39, tel. 5314689

Redactie	W. van Raaij, tel. 6012737
Typewerk en correctie	M. Achthoven, B.van Wijk
Opmaak	H. v. Gelder & J. Smids

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie.

Doel van de vereniging is bevordering van de kennis van- en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder.

Inhoud

Van de redactie	206
Werkgroepen	207
Oudheidkamer	207
Van de penningmeester	208
Sponsors	208
Herinneringen	209
Herinneringen aan SRADWIJK	212
Korte geschiedenis van de oudste familie Van den Berg in Eemnes	219
Aanbiedingen	243
Een vraaggesprek met Piet Klaasse	245
Marijke Hilhorst spreekt op jaarvergadering	258
Wakkerendijk 44a t/m 52, Stadwijk en Koetshuis	259
Wie doet er mee? Wie weet er van?	274
Schenkingen H.K.E.	276

De korte **Jaarvergadering** voor leden, gevolgd door een voordracht van de schrijfster **Marijke Hilhorst** wordt gehouden

vrijdag 25 februari
aanvang 20.00 uur in het Hervormd Centrum.

Elders in dit boekje vindt U hier over meer informatie.

Van de redactie

Kopij voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor 15 februari 2000.

Werkgroepen

Monumenten	M. Beel	Plantsoen 9	5313290
Biblio/topografie	P.Kaarsgaren	Willemserf 78	5386676
Genealogie	H.v. Hees	Kerkstraat 15	5389849
Recent Verleden			
Klederdracht	A. D. Boer	Aartseveen 32	5389297
Eem-en Gooiland	J. Eggenkamp	Laarderweg 2	5387265
Tentoonstelling	M. v. d. Schaal	Watersnip14	5317093

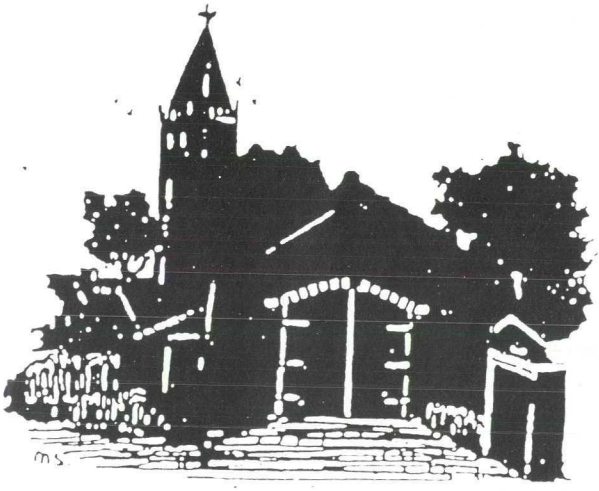

Oudheidkamer

Oudheidkamer Eemnes
Raadhuislaan 2a
Telefoon 035 - 5382375
Geopend: zaterdag van 14.00 - 16.00 uur
Toegang gratis

Van de Penningmeester

Verzending kwartaalblad

Alle leden die het kwartaalblad van de HKE via PTT-post ontvangen, betaalden tot nu toe *f* 2,50 per jaar portokosten.
Dit bedrag is echter net voldoende om één nummer te verzenden. Het bestuur heeft besloten om ingaande het jaar 2000 naast de contributie van *f* 25,-- per jaar *f* 10,-- verzendkosten aan de leden in rekening te brengen.
Dit geldt dus alleen degenen die het blad per post ontvangen.

Contributie 2000

Bij dit nummer is een acceptgiro toegevoegd voor uw contributie voor 2000. Een snelle overmaking van het bedrag stellen wij op prijs. Indien u geen gebruik maakt van deze acceptgiro verzoeken wij u het lidmaatschapsnummer, bij betaling te vermelden.

Sponsors

Als u de Oudheidskamer bezoekt, werp dan ook eens een blik op het bord waarop alle sponsors van dit jaar vermeld staan. In het afgelopen half jaar konden weer enkele nieuwe sponsors aan de lijst worden toegevoegd, nl.:

- Stichting Kringloop Eemnes
- Glashandel Bast
- Automobielbedrijf Beuk
- Carel van Breemen Makelaardij
- De Deel (Valkengoed)
- Automobielbedrijf Koot b.v.

Deze sponsoren en degenen die een wat lager bedrag aan ons overmaakten, hartelijk dank.

Joop Smids
Penningmeester

Herinneringen

Deze herinneringen gaan over de zuid - westhoek van Eemnes en een aansluitend stukje van Baarn. Dit gedeelte muntte in de jaren dertig uit door grote schoonheid. Tussen "De Witte Bergen" en de bosrand van het bos Groeneveld was het landschap zeer gevarieerd. Heide, weilanden, korenvelden, bouwland, hakhout, tuinderijen en fruitkwekerijen wisselden elkaar af.
In westelijke richting gaf de wat hogere begroeiing van de Goyergracht extra accent aan de schoonheid van het landschap en aan de andere zijde stond het Dikke Torentje bescheiden te domineren.
Het moet daar toch wel goede tuin- en kweekgrond zijn, want er waren daar nogal wat kwekers actief in die jaren: Vrakking, Pot, Visser (later Zeeman) en Ruizendaal. Ze hadden prachtige kwekerijen, vooral die van Ruizendaal was erg mooi. In het midden van die kwekerij liepen rails voor het vervoer van materialen en de appels.
Behalve fruittelers lieten ook groentekwekers zich niet onbetuigd: Van der Wurff, Thomas van Leeuwen, Willem van Leeuwen en Koot. Ook sommige fruitkwekers verbouwden groente. Koppel kweekte bloemen en planten.

Van dat prachtige gebied is veel verloren gegaan. Het heeft de kwekers economisch niet meegezeten. De nachtvorst speelde fruitkwekers daar in die hoge hoek veel parten. Maar de aanleg van verkeerswegen en het knooppunt Eemnes heeft dat mooie gebied wel heel erg aangetast.

Als je vroeger op de fiets van Eemnes naar Hilversum reed over de "weg van Eemnes naar de Vuursche", dan kwam je langs de boerderij van Niesing en ging je vervolgens een fraai bruggetje over. Die boerderij van Niesing en dat bruggetje staan mooi afgebeeld op pagina 84 van HKE, jaargang 16, nr. 2. Ook de boerderij van Jan Steenkamer is op die foto duidelijk te zien.
De "weg van Eemnes naar de Vuursche", de huidige Zandheuvelweg, bestond uit een karrespoor en een fietspad. Ter hoogte van de Goyergracht, net voorbij het huidige conferentieoord Drakenburgh liepen het karrespoor en het fietspad uit op een verharde weg die via Anna's

Hoeve naar Hilversum voerde. Tussen boerderij De Zandheuvel en de Goyergracht was het karrenspoor erg slecht. Het zat op dat gedeelte vol gaten en kuilen. Bij droog weer veel mul zand en bij langdurige regenval alsmaar plassen. Er waren maar weinig mensen die met paard en wagen van het karrenspoor gebruik maakten.

Toch was er een uitzondering, er was een wagen die dagelijks van het spoor gebruik maakte.
Henk van Klooster (Wakkerendijk 178) had met zijn zusters een melkwijk in Hilversum. Dagelijks reden Henk en één of twee van zijn zusters op een tweewielige kar, een dresseerkar, over dat karrenspoor naar Hilversum. Een andere zuster van hem vervoerde op een transportfiets een bus melk naar Hilversum, waarschijnlijk was voor die bus geen plaats meer in de kar.
Door dat slechte spoor ging het paard vóór de dresseerkar stapvoets. Een dresseerkar is aan de achterkant open, Henk had daar een houten schot gemaakt om te voorkomen, dat de melkbussen en misschien ook wel zijn zusters door het gehobbel de kar zouden uitwippen. Ik heb me er wel eens over verbaasd, dat de melk niet was gekarnd als de dresseerkar in Hilversum arriveerde.

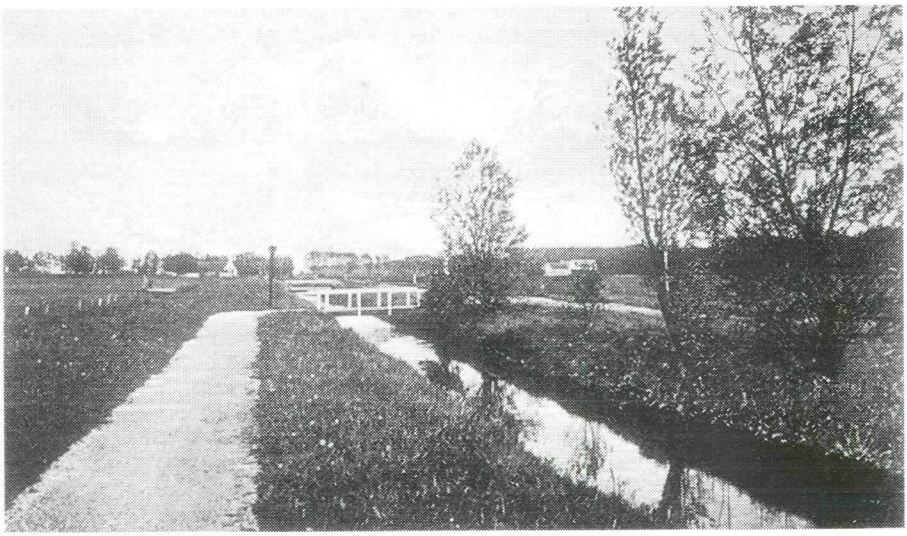

Foto rond 1925. Vanaf de Zandheuvelweg kijkt men in de richting van Eemnes en Baarn, Rechts van de sloot de weg en links het fietspad

De dresseerkar van de familie Van Klooster. Geheel links op de fiets: Toos van Klooster, later getrouwd met Van Roomen in Soest. 2e van links is Grad van Klooster, later getrouwd met Jan Beukeboom. De dames rechts van de melkbussen zijn onbekend.

Nu, bijna 70 jaar later, besef ik dat dit een treffend voorbeeld is van de inventiviteit van mensen die in de crisistijd en in de oorlogsjaren aan de kost probeerden te komen.

Op de plaats waar nu conferentieoord Drakenburgh is, werd in de oorlog een barakkenkamp voor mannen van de Arbeidsdienst gebouwd. Globaal gezien hadden jonge mannen en mannen van middelbare leeftijd in de oorlog de volgende mogelijkheden: onderduiken, om één of andere reden vrijstelling proberen te krijgen, je laten afvoeren naar Duitsland of je melden voor de Arbeidsdienst, die hand- en spandiensten verrichtte voor de bezetter. Het kamp gaf gebruikers van het karrenspoor enige verlichting, ze mochten bij wijze van gunst over het betere pad door het kamp rijden. Het werd toen drukker op de "weg van Eemnes naar de Vuursche". Neringdoenden uit Eemnes-Binnen, die vroeger over Rijksweg nr. 1, de Vredelaan en dan langs het St. Janskerkhof naar Hilversum reden, wijzigden hun route, ze gingen voortaan via Anna's Hoeve omdat ze door het kamp mochten rijden. Aan voor- en achterzijde van het kamp waren slagbomen en stonden wachtposten, die soms controleerden wat je vervoerde.
Ik trof het eens erg slecht, ik moest mijn bakfiets bijna helemaal uitpakken.

Chris Roothart
Meentweg 166
3454 AZ De Meern

Herinneringen aan STADWIJK

In verband met de publicatie van de Historische Kring over het Rijksmonument Wakkerendijk 52, schreef Ada van Ruitenbeek-Van Valkengoed, die al vele jaren in Leusden woont, onderstaande herinneringen op.

Mijn vroegste herinnering aan Stadwijk is de koffietafel in onze mooie voorkamer met de schouw, die werd gehouden ter gelegenheid van de begrafenis van Opoe Nelletje Eek in 1933. Ik was toen bijna drie jaar. Opoe Nelletje was toen al 16 jaar weduwe van Jacob (Jaap) Stalenhoef. Eerst kijken we echter nog een paar jaar verder terug.

Vader Rinus van Valkengoed

Omstreeks 1928 zijn de landerijen van Stadwijk verdeeld. Kees Stalenhoef, een broer van moeder, bouwde aan de Goyergracht de boerderij "Nieuw Stadwijk". Mijn moeder Cornelia Stalenhoef bleef wonen op Stadwijk, bij haar moeder Nelletje Stalenhoef-Eek. Moeder trouwde op 8 mei 1928 met Martinus (Rinus) van Valkengoed (1897-1961). Mijn vader was een vooruitstrevende boer. Hij had de landbouwschool gevolgd en wist voor die tijd al veel van de moderne landbouw. Door de aanleg van de afsluitdijk (1932) waren er in Eemnes geen overstromingen meer. Dus kwam er ook geen vruchtbaar zeeslib meer in de polder, waardoor de polder verschraalde.

Kunstmest kwam in de handel. Vader richtte een kunstmesthandel op; samen met de A.B.T.B. (Aartsdiocesane Boeren en Tuinders Bond). Vanuit het achterste deel van het koetshuis werd geleverd. Soms stond er een lange rij boeren met paard en wagen in de zogenaamde "Pepersteeg", wachtend op hun beurt en vooral wachtend op het advies van vader over wat en hoeveel je moet strooien. Landbouwvoorlichting was er immers nog niet!

Nog wat later kwam ook via standsorganisaties (A.B.T.B. en Christelijke B.T.B.) de verhuur van machines op gang, zoals landrol (= grote stenen roller), kunstmeststrooier, maaimachine en later ook de

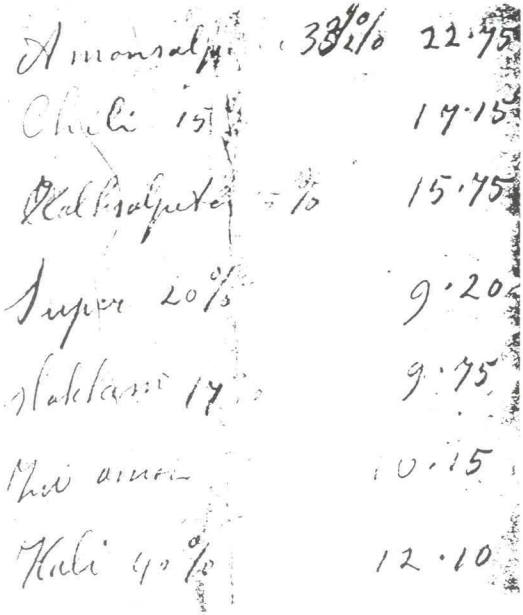

Dit lijstje had vader Rinus in 1940 bij de hand, om zijn klanten vlot te kunnen zeggen wat de prijs was van de verschillende soorten kunstmest die hij kon leveren. Prijzen in guldens + centen per 100 kilo. Nu kost kunstmest ongeveer f 120,- per 100 kilo. Als voorbeeld van het gebruik, vertelde Lammert van Klooster (van Wakkerendijk 72), dat voor grasland in de winter Slakkenmeel werd gestrooid en in het voorjaar Super(fosfaat). Voor bouwland met aardappels kocht men een mengsel van (Patent)-Kali, Slakkenmeel en Amonsalpeter.

mestverspreider. Ook lieten veel boeren door vader hun koeien aderlaten (bloeden), als ze een bloedziekte hadden, die zich uitte door verlies van wit haar. In die tijd kwam ook de TBC-bestrijding voor koeien. Vader werd penningmeester van de organisatie. Inenten was verplicht. De boeren zagen daar de belangrijkheid niet van in, waardoor er veel weerstand was met betalen.

Ook in de Oranjevereniging was vader een actief bestuurslid. Wij kinderen werden regelmatig ingezet, zodat alles in goede banen geleid kon worden. Wij en ook andere bestuursleden gingen met intekenlijsten langs de bewoners van Eemnes.

De oorlog

In 1939 kwam de Mobilisatie. Vader werd benoemd tot Plaatselijk Bureauhouder. Het veevoer ging op de bon en al het vee moest geregistreerd worden. Daarom werd in huis een kamer vrijgemaakt en er kwamen schrijfhulpen. Jacob van 't Klooster (later RABO), Antoon van Klooster (Blaricum), de heer en mevrouw Pot (Tomatuva) en in

Op 8 mei 1953 waren Rinus van Valkengoed en Cornelia Stalenhoef 25 jaar getrouwd. Zij poseren hier voor de boerderij Wakkerendijk 52 met hun vijf kinderen. V.l.n.r: Rinus, Ada, Jaap, Frans en Nellie.

De drie getrouwde zusters Stalenhoef poseren voor de boerderij, tijdens de viering van het 25-jarig huwelijk van Cornelia van Valkengoed - Stalenhoef op 8 mei 1953. Links zit Maria (Mie)Voorburg - Stalenhoef en rechts Martha (Mart) van Hofslot - Stalenhoef. De staartkap van Mie is later door haar zoon Jaap geschonken aan het Openlucht Museum te Arnhem. Dit soort staartkap werd gedragen in Eemnes, Laren, Blaricum, Hoogland en Soest en had altijd een gouden oorijzer.

de vakantietijd de hele familie Morren (hoofd van de Jongensschool) en de priesterstudenten. Het leek wel of niemand meer voer voor het vee in voorraad had, want op het erf stonden lange rijen wachtenden uit Eemnes, Baarn en Bunschoten.

In die tijd was moeder heel erg ziek. Zij lag lange tijd in het ziekenhuis en later wel een half jaar thuis met pleuritis. Ook was er altijd veel personeel voor de boerderij en de woning, maar vooral voor de zorg van moeder. Gelukkig herstelde moeder zich.

Het was oorlog en er kwam een drukke tijd. 10 mei 1940: Honderden koeien uit Hoogland kwamen langs lopen, op weg naar het IJsselmeer om ingescheept te worden naar Noord-Holland. Soms met volle uiers, zodat wij zaten te melken op straat; ook al was ik pas 10 jaar. Burgemeester Van Ogtrop wilde ook de Eemnesser koeien op transport hebben. Nog herinner ik mij de felle woordenwisseling, die vader met hem voerde. Maar de burgemeester was de baas, dus de koeien gingen naar Noord-Holland. Toen ze na zes dagen weer terug keerden op de Meent, was er helaas bijna geen eigen koe terug te vinden.

In de oorlog, omstreeks 1943, werd vader door de Duitsers benoemd tot "Boerenleider". Maar hij bedankte voor de eer en moest daarom onderduiken. Politieagent J. de Groot had hem moeten arresteren.

De hongerwinter kwam. Wij zaten dagelijks met zeker 20 mensen aan tafel. Moeder kookte enorme pannen met eten, zoals pap van havermout of tarwemeel. Ook kwamen er honderden mensen aan de deur om melk en eten te vragen. Velen bleven slapen, om de volgende dag weer verder te trekken.

In september 1944 werden aan ons zeven evacuees uit Arnhem toegewezen. Deze gingen later naar Friesland. Toen kwamen er twee zussen uit Huissen: Truus en Leida. Leida was doofstom, maar kon goed naaien. Later kwamen nog drie kinderen uit Huissen. Ons huis was altijd bomvol. Altijd waren er onderduikers en personeel. Een ieder die dacht verre familie te zijn, trok naar de boerderij.

Als er razzia was in Laren, kwamen veel jongelui naar onze boerderij. In de voorkamer was onder de vloer een grote schuilruimte. Ook was er een schuilplaats in het koetshuis. Onze paarden waren onder-

gedoken in Laren. Mijn broers Frans en Rinus brachten daar hooi en krachtvoer.

Vader had nog wat sigaren. Pastoor Mutter wist dat en kwam iedere week een sigaartje roken. Als de Kapelaan bezoek kreeg, kwam hij aan moeder vragen om bij ons te lunchen. We hadden zelf gemaakt brood, dat bij bakker Hoogland (Wakkerendijk 24) in de oven werd gebakken. Af en toe werd er clandestien geslacht, om al die monden te kunnen vullen. Er werden ook veel aardappelen en groenten verbouwd.

Soms hadden we ineens Duitse inkwartiering. Zo'n twintig soldaten verbleven dan een paar dagen op de boerderij. Als hun vlees op was, haalden ze een koe van stal en lieten die door de slager slachten en tot gehakt malen.

Het gewone leven

Ieder jaar werd er een varken geslacht. Dirk Hilhorst was de huisslager. De koperen ketel kwam dan van zolder. Na het opvangen van het

Helemaal in stijl reden Rinus (rechts) en broer Frans van Valkengoed in augustus1992 naar de Blaricumse kermis.

bloed, werd het varken geschoren en op de leer gehangen (op een trapleer). Veel mensen kwamen dan "priezen" (bewonderen).Na de oorlog had vader ook weer een nieuw hulpmiddel voor de veehouderij: de gascel, om koeien te genezen van schurft. In een afgesloten wagen konden tegelijk drie koeien staan; met de kop naar buiten via een afdichting van leer. Geholpen door Gerard van Klooster en Wim Hilhorst reden zij de wagen, getrokken door een paard, naar boeren, die koeien hadden met schurft. Zij verleenden hun diensten met de gascel in de wijde omtrek, onder andere tot bij Naarden, Weesp en Bunschoten.

In het koetshuis stond de tentwagen (koetsje). Er woonden in het koetshuis in de jaren dertig ook twee gezinnen. Het beste herinner ik mij het gezin van Henk Horst en Jan Nagel. Die hadden veel kinderen van mijn leeftijd. Later was het de bedrijfswoning voor Jan Eggenkamp en zijn gezin.

Op de boerderij was altijd heel veel werk. De koeien moesten met de hand gemolken worden. Pas veel later kwam de melkmachine. Als je goed kon melken, melkte je zes koeien in een uur. Al het werk op het land gebeurde nog met paarden: gras maaien, hooi schudden, naar het melkland rijden. Voor ons was het meeste handwerk, zoals kippen voeren, eieren uithalen, koren binden, knollen plukken, aardappels rapen, wecken en inmaken. Hele nachten waakten wij bij zeug of paard, als er jongen geboren werden. Toen de oorlog voorbij was, ging ons laatste dienstmeisje Truus Vos weg.

Er was verder enorm veel schoonmaak werk. Iedere week de straat schrobben, ramen wassen, de dam harken en vegen. De grote schoonmaak bracht ieder jaar extra drukte. Het hele huis, van voorkamer naar stallen, moest worden gewit en de randen van de stal moesten worden geparfiend. Moeder was 30 mei jarig en dan moest alles er perfect uit zien.

En verder

Na de oorlog werd er in Eemnes een fanfare corps opgericht. Vader werd weer penningmeester. Omdat er steeds meer Abortus Bang

kwam bij koeien, werd er een coöperatie opgericht, die stieren aankocht in Friesland. Later kwam er KI (kunstmatige inseminatie). Ook werd na de oorlog de CMC (Coöperatieve Melk Centrale) opgericht. En niet te vergeten de oprichting van de CUVA (Coöperatieve Utrechtse VeeAfzet). Hier werd in huis veel over gepraat. Vader werd bestuurslid.

Ook hebben we een keer brand gehad in de loods. Daar werden bonen gekookt voor het vee. Het vuur zal wel te enthousiast geweest zijn. Kapelaan Boelens liep op het kerkhof te brevieren. Hij zag rook en vuur en liet gelukkig de klokken luiden. Dit gebeurde wel meer om te waarschuwen als er brand was.
Na de watersnood op 3 februari 1953 stond ons huis weer open voor evacuees. Er kwam een gezin uit Zierikzee: vader moeder en drie kinderen. Dertien weken zijn ze bij ons gebleven. Op 7 mei gingen ze terug naar een noodwoning in Zeeland.

Op 8 mei 1953 waren onze ouders 25 jaar getrouwd. Er werd drie dagen feest gevierd, want vieren en feesten was in ons gezin iets dat er bij hoorde. Het was een gastvrij huis, waar altijd tijd en ruimte was voor iedereen.

Ada van Valkengoed
Leusden

Korte geschiedenis van de oudste familie Van den Berg in Eemnes

Dit is de geschiedenis van een familie Van den Berg, die vanaf ± 1745 tot op de dag van vandaag in Eemnes woonachtig is. Het gaat om een Rooms Katholieke familie die in Eemnes van oudsher met de bijnaam DOT werd aangeduid.

Het is ons niet bekend waar de voorouders van deze familie gewoond hebben.
De stamvader heette Jacob, geboren ca. 1690.
Er zijn van hem 3 zonen bekend:

Cors Jacobse, die rond 1745 in Eemnes kwam wonen
Jacobus Jacobse, die rond 1746 in Eemnes kwam wonen
Leendert Jacobse, die rond 1750/1760 in Muiden woonde. Hij was eerst getrouwd met Jannetje Corssen en trouwde voor de 2e keer in de Rooms-katholieke kerk te Muiden op 11 november 1759 met Geertje Rutte uit Bussum, weduwe van Manus Nagtegaal.

In dit artikel behandelen we de twee Eemnesser takken:

A.1	**Cors Jacobse van den Berg**	
	geboren ca. 1720	
	overleden Eemnes	26-01-1762
	trouwt 1) R.K. Eemnes	08-11-1745
	Geertje Willemse	
	gedoopt R.K.Baarn	12-03-1715
	begraven Eemnes	21-01-1758
	trouwt 2) Eemnes ca.	31-10-1758
	Agatha Wouters Coijman	
	gedoopt R.K. Baarn	25-10-1726
	overleden Eemnes	21-02-1784

Cors Jacobse woonde in ieder geval vanaf zijn huwelijk in 1745 in Eemnes. Volgens de belastinglijsten was hij boer en vanaf 1745 tot

1750 woonde hij in Eemnes-Binnen, ter hoogte van wat nu Wakkerendijk 240 is.
Daarna moet hij tot zijn dood in 1762 in Eemnes-Buiten gewoond hebben.

In de Dorpsgerechten van Eemnes is een acte te vinden van 3 december 1761. Daarin staat dat Cors Jacobse ziek en bedlegerig is. Over de drie kinderen uit zijn eerste huwelijk met Geertje Willemse stelt hij dan als voogden aan, zijn beide broers:
- Jacobus Jacobse, wonende te Eemnes
- Leendert Jacobse, wonende te Muiden.

Uit het eerste huwelijk van Cors Jacobse met Geertje Willemse zijn in ieder geval vier kinderen geboren, waarvan er in 1758 nog 3 in leven waren:
- Maria, geboren in 1747, overleden Eemnes 13-10-1762
- Jacob, geboren in 1748, overleden Eemnes 24-08-1777
- Jan, geboren in 1752; met hem vervolgen wij ons verhaal.

Uit het tweede huwelijk van Cors Jacobse met de Baarnse Agatha Wouterse Coijman zijn een zoon en een dochter geboren.

Wij vervolgen hier met zoon Jan uit het eerste huwelijk:

A.2 **Jan Corsse van den Berg**

gedoopt Eemnes R.K.	19-06-1752
begraven Eemnes	01-09-1801
trouwt Eemnes	30-10-1780
Peternel Jacobse Tak	
gedoopt Eemnes R.K.	18-07-1757
begraven Eemnes	25-09-1806

Vanaf zijn huwelijk met Peternel Jacobse Tak woonde Jan Corsse van den Berg in Eemnes-Binnen. Hij verdiende de kost als daghuurder. Vele jaren, tot aan het einde van zijn leven, woonde hij ongeveer ter plekke van wat nu Wakkerendijk 232 is.
Uit zijn huwelijk met Peternel Jacobse Tak zijn twaalf kinderen geboren: vijf zonen en zeven dochters. We noemen o.a.

a) **Cors van den Berg** (geboren 1781)
Hij trouwde in 1814 met **Marretje Bollebakker** en vestigde zich in Hilversum.

b) **Evertje van den Berg** (1783-1823).
Ze was schoenmaakster en trouwde eerst met Elbert Bosterdijk en in 1822 met de uit Duitsland afkomstige schoenmaker **Joseph Siebeneich**.

c) **Geertje van den Berg**. (1784-1863)
Ze trouwde in 1810 met **Pieter Timmer** (1780-1845). Met hun gezin woonden ze vele jaren op Klassenburg (Wakkerendijk 142 t/m 148). Dochter **Treijntje Timmer** (1811-1853) trouwde met **Hendricus Benedictus van Hees** (1810-1890) en zij kregen de Eemnesser familie Van Hees als nakomelingen.
Dochter **Nelletje Timmer** (1823-1900) trouwde met **Gijsbert Brouwer** en zij kregen onder hun nakomelingen Eemnesser families als **Groen** en **Van Oostrum**

d) **Japik (Jacob) van den Berg** (1788-1864)
Hij trouwde in 1815 met **Maria van Dijk** (1775-1858). Maria was weduwe van Jacob Hoefsloot. Ze hadden een winkel + boerderij op Wakkerendijk 156. Jacob trok bij zijn vrouw in. Zij bleef eigenaresse. Na hun dood werd het pand overgenomen door hun zoon **Jan van den Berg** (1815-1892) getrouwd met **Aaltje Bouwhuizen** die er tot zijn dood bleef wonen. Zoon Jan was koopman en boer. Zowel bij het gezin van Jacob als van zoon Jan woonde jarenlang een nicht in. Dat was Elbertje Bosterdijk, dochter van Evertje van den Berg.

e) **Mietje van den Berg** (1789-1840). Zij trouwde in 1819 met **Jan Evertse Hilhorst.**

f) **Antje van den Berg** (1791-1829). Zij trouwde in 1814 met **Cornelis Koppen**. Zij kregen als nakomelingen de Eemnesser familie Koppen.

Tot zover de tak van stamvader Cors Jacobse. Wij vervolgen nu met het nageslacht van zijn broer Jacob.

B.1 **Jacobus Jacobse van den Berg**
geboren ca. 1720
begraven Eemnes-Binnen 09-04-1806
trouwt
Anna Dirkse Bieshaar
(ook genaamd Van Oosten)
geboren ca. 1730
begraven Eemnes-Binnen 30-01-1810

Jacobus of Cobus Jacobse wordt voor het eerst in Eemnes gesignaleerd rond 1746. Hij staat dan op één van de belastinglijsten. Hij is daghuurder van beroep, betaalt vier gulden belasting en woont ter plekke van wat tegenwoordig Wakkerendijk 244 is. Tot 1755 woont hij alleen. Dit zou er op kunnen wijzen, dat hij rond die tijd getrouwd is met Annetje (Anna) Dirkse Bieshaar (Van Oosten). Het huwelijk is echter niet in Eemnes gesloten.

Van 1756 tot 1761 woont hij in één van de laatste huizen van de Wakkerendijk. Hij schijnt verschillende kostgangers in huis te hebben, want in 1758 staat er dat hij belasting moet betalen voor hem en zijn kostgangers.

Op 17 juli 1761 koopt Cobus Jacobse het pand Wakkerendijk 214 t/m 218 van juffrouw Cornelia Maria Huijshouwer en Jan Willemse Ruijter.

In 1761 staat hij op de belastinglijst als Beijeman (bijenhouder) en koekverkoper, in 1762 als Beijeman en Keuter en in 1763 als Beijeman en Boer. Vanaf 1763 t/m 1776 wordt hij elk jaar beijeman genoemd en betaalt ± 25 gulden belasting per jaar. In 1771 heeft hij twee kinderen en in de jaren daarna moet hij steeds meer belasting gaan betalen, oplopend tot 40 gulden per jaar.
Vanaf 1777 t/m 1797 wordt hij koopman genoemd. In 1783 heel specifiek koopman en vetweider. Met een vetweider wordt bedoeld: een boer die vee voor de slacht fokt. Hieruit valt op te maken, dat hij waarschijnlijk veehandelaar was en dat hij daarmee goed verdiende. In 1795 betaalt hij nog 36 gulden belasting. Maar daarna werd het snel minder. Kwam dat door de problemen in ons land door de Fran-

se tijd of kwam het door het feit dat Cobus ouder werd? Vanaf 1798 tot zijn dood in 1806 wordt hij alleen nog maar beijeman genoemd. In 1798 betaalde hij nog 10 gulden belasting, in 1803 vijf gulden en vanaf 1804 wordt hij als "arm" aangeduid.

Op 29 december 1803 verkoopt hij zijn woning Wakkerendijk 214 t/m 218 aan Izak Gijsbertse Harder, die er gaat wonen en er een winkel begint.

Cobus en zijn vrouw Anna mogen er tot hun dood bij in blijven wonen.

Cobus sterft in 1806 ongeveer 85 jaar oud. Zijn vrouw overlijdt vier jaar later. Uit hun huwelijk zijn twee zonen geboren: Jacob en Dirk. Wij volgen eerst het spoor van zoon Dirk.

B.1.1 **Dirk Jacobse van den Berg**

gedoopt R.K. Eemnes	30-05-1771
overleden Eemnes	28-08-1823
trouwt Eemnes	? –05-1795
Johanna Janse Harsink	
gedoopt Soest R.K.	26-10-1776

Na hun huwelijk gaan Dirk en Johanna inwonen bij zijn ouders op Wakkerendijk 214 t/m 218. Dirk is van beroep vragter; dat betekent dat hij met vrachtvervoer bezig is. Vanaf 1804 is hij daghuurder en vanaf 1805 woont hij met zijn gezin in het Rooms-katholieke armenhuis van Eemnes-Binnen, gelegen achter het Dikke Torentje. (Wakkerendijk 51-53). In latere jaren wordt geschreven, dat het beroep van Dirk slachter of koopman is. Hij bleef tot zijn dood in het armenhuis wonen.
Hij en zijn vrouw kregen negen kinderen: vier dochters en vijf zonen.

Dochter **Anna** (1796-1875) trouwde met **Jan Steenhof**. Ze woonden Wakkerendijk 160.

Dochter **Nelletje** (geboren 1800) trouwde met **Teunis van Wijk**. Ze woonden Meentweg 17. Op 1 februari 1883 verhuisde Nelletje naar Naarden

Eén zoon van Dirk en Johanna bleef in Eemnes wonen:

B.1.1.1 **Jacobus van den Berg**

gedoopt Eemnes R.K.	22-09-1805
overleden Eemnes	13-06-1893
trouwt Eemnes	03-11-1831
Teuntje van Eijden	
gedoopt Eemnes R.K.	09-10-1805
overleden Eemnes	10-05-1888

Jacobus trouwde met Teuntje van Eijden, dochter van Teunis van Eijden en Heintje Reiniersen. Ze was opgegroeid op Wakkerendijk 288, de laatste boerderij van Eemnes voor de grens met Baarn. Haar man kocht een pand vlak naast haar woonhuis op Wakkerendijk 278. Jacobus was daar schoenmaker en ook vleeshouwer (een soort slager) tot 1875. Uit hun huwelijk zijn zeven kinderen geboren: zes dochters en één zoon. Dochter **Heijntje** (1832-1868) bleef ongehuwd.

Zoon Dirk (geboren 1834) werd ook vleeshouwer en verhuisde naar Soest. Dochter Marretje (geboren 1839) trouwde Petrus van Klaarwater uit Baarn. Dochter Hanna (geboren 1843) trouwde Jan Elders. Zij woonden in Soest. Dochter Antje (1845-1924) trouwde in 1871 met Hendrikus van Eijden. Hij was Pau-

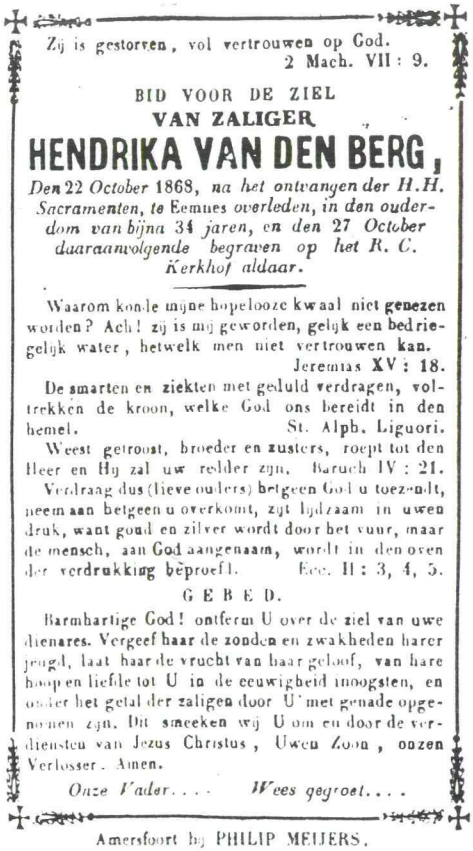

Zij is gestorven, vol vertrouwen op God.
2 Mach. VII : 9.

BID VOOR DE ZIEL
VAN ZALIGER

HENDRIKA VAN DEN BERG,

Den 22 October 1868, na het ontvangen der H.H. Sacramenten, te Eemnes overleden, in den ouderdom van bijna 34 jaren, en den 27 October daaraanvolgende begraven op het R. C. Kerkhof aldaar.

Waarom konde mijne hopelooze kwaal niet genezen worden? Ach! zij is mij geworden, gelijk een bedriegelijk water, hetwelk men niet vertrouwen kan.
Jeremias XV : 18.

De smarten en ziekten met geduld verdragen, voltrekken de kroon, welke God ons bereidt in den hemel. St. Alph. Liguori.

Weest getroost, broeder en zusters, roept tot den Heer en Hij zal uw redder zijn. Baruch IV : 21.

Verdraag dus (lieve ouders) betgeen God u toezendt, neem aan betgeen u overkomt, zijt lijdzaam in uwen druk, want goud en zilver wordt door het vuur, maar de mensch, aan God aangenaam, wordt in den oven der verdrukking beproefd. Eccl. II : 3, 4, 5.

GEBED.

Barmhartige God! ontferm U over de ziel van uwe dienares. Vergeef haar de zonden en zwakheden harer jeugd, laat haar de vrucht van haar geloof, van hare hoop en liefde tot U in de eeuwigheid inoogsten, en onder het getal der zaligen door U met genade opgenomen zijn. Dit smeeken wij U om en door de verdiensten van Jezus Christus, Uwen Zoon, onzen Verlosser. Amen.

Onze Vader. . . . Wees gegroet. . . .

Amersfoort bij PHILIP MEIJERS.

Bidprentje van Hendrika (Heijntje) van den Berg (1832-1868) dochter van Jacobus van den Berg en Teuntje van Eijden. Ze was ongehuwd en woonde Wakkerendijk 278

selijk Zouaaf geweest en was van 1875 tot 1895 bakker op Wakkerendijk 24. Vader Jacobus van den Berg en Moeder Teuntje van Eijden brachten hun laatste levensjaren door bij dit echtpaar.

We gaan terug naar Jacobus Jacobse en Anna Dirkse Bieshaar. Ze hadden nog een zoon:

B.1.2 **Jacob Jacobse van den Berg**

gedoopt Eemnes R.K.	21-03-1767
overleden Hilversum	27-05-1808
trouwt Eemnes	14-04-1786
Gijsbertje Gerritse Koelen (ook genaamd Kok)	
gedoopt Eemnes R.K.	16-07-1765
overleden Hilversum	19-03-1818

Jacob was daghuurder van beroep. Na zijn huwelijk woonde hij eerst enkele jaren in bij zijn ouders op Wakkerendijk 214-218 (1786-1789). Daarna woonde hij met een korte Eemnesser tussenpoos (1790-1793) van 1789 tot 1802 in Baarn. Het gezin woonde in 1803 nog korte tijd bij de ouders van Jacob en vertrok daarna naar Hilversum.
Jacob was overigens getrouwd met de dochter van zijn tante. De moeder van Gijsbertje Koelen was Agatha Wouterse Coijman, eerst getrouwd met Cors Jacobse van den Berg en daarna met Gerrit Gijsbertse Koelen.
Uit het gezin van Jacob en Gijsbertje zijn twaalf kinderen geboren: zeven zonen en vier dochters en een doodgeboren kind. Twee zonen bleven in Eemnes. Allereerst Leendert van den Berg (1795-1866) getrouwd met Teuntje Koppen. Hij was boerenknecht.

We vervolgen met zijn broer:

B.1.2.1 **Dirk van den Berg**

gedoopt Baarn R.K.	02-04-1794
overleden Eemnes	14-12-1853
trouwt Eemnes	17-01-1826
Grietje Tijmense Luijf	
gedoopt Eemnes R.K.	01-02-1797
overleden Eemnes	18-09-1868

Dirk is daghuurder van beroep. Aanvankelijk huurt hij voor zijn gezin een deel van de boerderij Wakkerendijk 200. Als het gezin groter wordt, slaat de armoede toe. Dirk en Grietje en hun kinderen moeten na enige jaren in het Rooms-katholieke armenhuis achter het Dikke Torentje gaan wonen. (Wakkerendijk 51-53) Daar blijft de familie heel lang wonen. Dirk en Grietje sterven er. Tussen 1826 en 1841 krijgen ze tien kinderen: zeven dochters en drie zonen, die op één na allemaal volwassen worden. Dat is een unicum in die tijd maar het brengt wel veel zorgen en armoe met zich mee. De kinderen moeten al heel vroeg het huis uit om de kost te gaan verdienen. Drie van de dochters worden ongehuwde moeders. Ze krijgen kinderen die bij hun grootmoeder Grietje Luijf opgevoed worden. Dochter Antje (1827-1900) bleef tot haar dood in het armenhuis op Wakkerendijk 51-53 wonen met Dirk van den Berg, zoon van haar zus Willemijntje. De zonen moeten al jong gaan werken als boerenknechts.

We volgen even het spoor van de zonen:

Tijmen, geboren 1838 is o.a. knecht bij Aart Stoutenburg en verhuist op 8 oktober 1872 naar Ouderkerk aan de Amstel.

Bekend is het verhaal van de andere zoon:

B.1.2.1.1 **Willem van den Berg**

geboren Eemnes	29-07-1841
overleden Rocca di Papa (Italië)	30-09-1868

Als boerenknecht werkte hij o.a. in Hilversum, Muiden, Abcoude en Baarn. Na enige tijd trok het avontuur hem. Hij deed wat vele Rooms-katholieke jongens in zijn tijd deden: hij sloot zich aan bij het leger van de Paus en werd Pauselijk Zouaaf met de bedoeling de Kerkelijke Staat te verdedigen. Willem werd als zouaaf ingeschreven op 28 december 1867. Kort daarna is hij naar Italië vertrokken. Als hij in het legerkamp van Rocca di Papa verblijft, wordt Willem ziek. Als het kamp moet worden opgebroken is hij te ziek om mee te gaan. Moederziel alleen is Willem in Rocca gestorven, terwijl er niet eens iemand was tegenover wie hij zich verstaanbaar kon maken. (zie HKE-blad, jrg. 17, nr.1 – 1985 pag. 20-21).

De oudste broer van Willem was:

B.1.2.1.2	**Jacobus van den Berg**	
	geboren Eemnes	21-04-1835
	overleden Eemnes	10-01-1894
	trouwt Eemnes	17-01-1866
	Jaapje van Wegen	
	geboren Eemnes	20-10-1833
	overleden Eemnes	15-01-1894

Jacob werd boerenknecht. Rond 1860 was hij intern bij Gijsbertje Pen-Schoonderbeek, weduwe van Harmen Pen. In 1863 gaat hij werken in Abcoude en vervolgens in Muiden en in 1865 is hij weer terug in Eemnes om er te trouwen met Jaapje van Wegen. Het paar woonde enige tijd op Klassenburg (Wakkerendijk 142 t/m 148) en na 1886

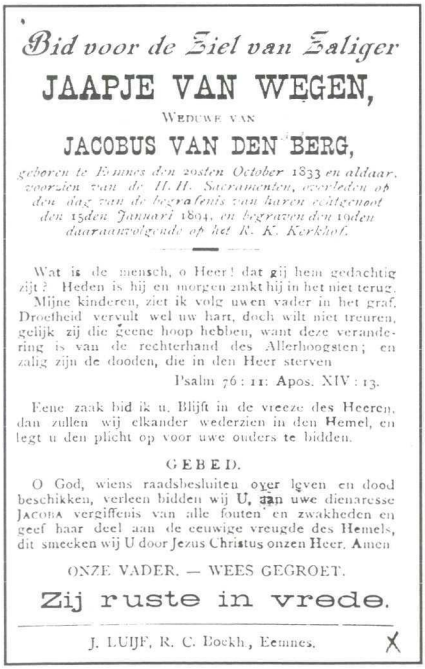

Bid voor de Ziel van Zaliger

JAAPJE VAN WEGEN,

WEDUWE VAN

JACOBUS VAN DEN BERG,

geboren te Eemnes den 20sten October 1833 en aldaar, voorzien van de H. H. Sacramenten, overleden op den dag van de begrafenis van haren echtgenoot den 15den Januari 1894, en begraven den 19den daaraanvolgende op het R. K. Kerkhof.

Wat is de mensch, o Heer! dat gij hem gedachtig zijt? Heden is hij en morgen zinkt hij in het niet terug.

Mijne kinderen, ziet ik volg uwen vader in het graf. Droefheid vervult wel uw hart, doch wilt niet treuren, gelijk zij die geene hoop hebben, want deze verandering is van de rechterhand des Allerhoogsten; en zalig zijn de dooden, die in den Heer sterven

Psalm 76 : 11: Apos. XIV : 13.

Eene zaak bid ik u. Blijft in de vreeze des Heeren, dan zullen wij elkander wederzien in den Hemel, en legt u den plicht op voor uwe ouders te bidden.

GEBED.

O God, wiens raadsbesluiten over leven en dood beschikken, verleen bidden wij U, aan uwe dienaresse JACOBA vergiffenis van alle fouten en zwakheden en geef haar deel aan de eeuwige vreugde des Hemels, dit smeeken wij U door Jezus Christus onzen Heer. Amen

ONZE VADER. — WEES GEGROET.

Zij ruste in vrede.

J. LUIJF, R. C. Boekh., Eemnes.

Bidprentje van Jacoba (Jaapje) van den Berg (1833-1909) dochter van Dirk van den Berg en Grietje Luijf

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER

JACOBUS VAN DEN BERG

ECHTGENOOT VAN

JAAPJE VAN WEGEN.

geboren te Eemnes den 21sten April 1835 en aldaar, voorzien van de H. H. Sacramenten overleden, den 10den Januari 1894 en begraven den 13den daaraanvolgende op het R. K. Kerkhof.

Zijt bereid, want de Zoon des menschen zal komen op een uur, waarop gij het niet verwacht ... Dat wij alzoo niet slapen ... maar waken en nuchteren zijn ... aangedaan hebbende het harnas des geloofs en der liefde, en tot helm de hoop der zaligheid

MATH. XXIV. I Thess. V

Gij geloofd den rechtvaardige, o God, die de harten en nieren doorgrondt. Met recht verwacht ik hulp van den Heer, die de oprechten van harte verlost.

Psalm VII

Zalig, die geroepen zijn tot den maaltijd der bruiloft van het Lam. Apos. XIX 9.

Mijne dierbaren, betrouwt op God. Hij zal u nooit verlaten indien gij Hem dient met een oprecht hart, dan ook zullen wij elkander wederzien in den Hemel.

LAAT ONS BIDDEN

Barmhartige God, wien het eigen is altijd genadig te zijn en te sparen ontferm U over uwen Dienaar Jacobus dien Gij uit deze wereld geroepen hebt en geef hem de vreugde des hemels, door Jezus Christus onzen Heer AMEN

ONZE VADER. — WEES GEGROET.

HIJ RUSTE IN VREDE.

J. Luijf. Eemnes

Bidprentje van Jacobus van den Berg (1833-1894) zoon van Dirk van den Berg en Grietje Luijf

enige jaren in de oude dorpsschool van Eemnes-Binnen nadat deze gesloten was. Uiteindelijk gingen ze inwonen bij de boerderij Wakkerendijk 178, in die tijd bewoond door de familie Bieshaar.

Grietje van den Berg (1866-1950) en haar man Wouter van Dijk (1865-1941), Foto ca. 1935

Geheel links: Grietje van den Berg (1866-1950). Ze werkte bij een bakker die hier met zijn gezin en personeel zou zijn afgebeeld. Mogelijk bakker Harskamp in Eemnes-Binnen.
Wie herkent mensen op deze foto? De samensteller van dit artikel houdt zich aanbevolen voor de namen!

Staande vlnr: Henk van Dijk (1894-1960) Jaap van Dijk, de postbode (1897-1981) met hun ouders (zittend) Grietje van den Berg (1866-1950) en Wouter van Dijk (1865-1941)

Grietje van den Berg (1866-1950) gehuwd met Wouter van Dijk voor de schouw van haar woning Wakkerendijk 96. Foto ca. 1940

Jacob en Jaapje stierven vijf dagen na elkaar in 1894. Ze kregen drie kinderen:

- zoon Willem (geboren 1871) verhuisde op 2 november 1895 naar Hilversum.
- dochter Grietje van den Berg (1866-1950) trouwde in 1893 met Wouter van Dijk uit Hoogland. Na hun huwelijk woonden ze tot 1919 op Wakkerendijk 178. Daarna op Wakkerendijk 92 en 96.
  Ze kregen twee zonen:
  Henk (1894-1960) en
  Jaap van Dijk (1897-1981).
  Jaap was zeer bekend als Eemnesser postbode.

Hun derde kind was:

B.1.2.1.2.1 **Jan van den Berg**

geboren Eemnes	24-09-1868
overleden Eemnes	05-11-1940
trouwt Eemnes	09-11-1897

Maria Koppen
geboren Soest 02-12-1870
overleden Hilversum 27-08-1910

Jan van den Berg werd evenals zijn vader boerenknecht. Na enige tijd in Baarn gewerkt te hebben kwam hij op 9 december 1895 weer naar Eemnes waar hij ging werken bij H. van der Wardt. In 1897 trouwde hij met Maria Koppen uit Soest. Ze was een dochter van Peter Koppen en de Eemnesserse Rijkje Snoek. In Eemnes woonde toen nog een ongetrouwde tante van Maria Koppen. Dat was Marretje Snoek, die met haar ongetrouwde neef Bart Snellenberg woonde op Wakkerendijk 168. Dat was een klein huis achter de smederij van Van den Bergh (later V.d. Hengel). Jan van den Berg en zijn vrouw

Mie Koppen (1870-1910) gehuwd met Jan van den Berg (1868-1940)

Bid voor de ziel van zaliger

MARIA KOPPEN

echtgenoote van

JOANNES VAN DEN BERG,

geboren te Soest 2 December 1870, na voorzien te zijn van de H.H. Sacramenten der stervenden overleden te Hilversum den 27sten Augustus 1910 en begraven den 31sten daaraanvolgende op het R. K. kerkhof te Eemnes.

God heeft mij beproefd, gelijk het goud in het vuur beproefd wordt. Mijn voet wandelde op zijne schreden; ik heb zijn weg gevolgd, en ben er niet van afgeweken.
Job XXIII, 10.

De zoetste vertroosting, die men in het graf medeneemt, is het getuigenis, dat men een onberispelijke echtgenoote, eene oprechte en standvastige vriendin, eene teedere en liefdevolle moeder geweest is. H. Fr. v. Sales.

Vergeet mijne zuchten niet, denk aan hetgeen ik geleden en de zorgen die ik voor u gekoesterd heb. Leg u den plicht op voor de rust mijner ziel te bidden.
H. Joannes Chrys.

Beweent gij een waardige echtgenoote, dan geschiedt dit niet om uwen twijfel aan de verrijzenis, maar om uwe liefde, die betreurt mij verloren te hebben en wenscht mij weer te vinden. H. Paulinus.

Zoet Hart van Jesus, ontferm U onzer.

R. I. P.

J. LUIJF - EEMNES.

Bidprentje van Maria Koppen (1870-1910) gehuwd met Jan van den Berg

In uw gebeden wordt aanbevolen

Joannes van den Berg

Weduwnaar van

Maria Koppen

geboren te Eemnes den 24 Sept. 1868, voorzien van de H. H. Sacramenten der Stervenden overleden den 5 November 1940 en begraven den 8 November d. a. v. op het R. K. Kerkhof te Eemnes.

Ofschoon de arbeid den mensch is opgelegd als straf voor Adams zonde, toch is hij hem tot zegen geworden.

Hij is een heulsap voor veel kwalen.

Hij behoedt voor het kwaad, verdrijft de zorgen en vult de levensdagen van den mensch als een rijke oogst de schuren

Hij versterkt den wil, verheft het hart, veredelt het gemoed.

Hij maakt den mensch eerbiedwaardig, verdienstelijk voor zijn evenmensch en welgevallig aan God.

Een stoere werker is een held: ieder oogenblik opnieuw neemt hij lasten op, torst ze voort tot het doel bereikt is.

Zoo werkte hij zijn leven lang tot God hem opriep voor de eeuwige rust.

Mijn kinderen, gedenkt mijn arbeid en zorgen en weest mijn ziel indachtig.

Onze Vader – Wees gegroet

R. I. P.

Bidprentje van Joannes (Jan) van den Berg gehuwd met Maria Koppen

Maria Koppen gingen bij deze familieleden in huis wonen. Daar werden ook hun beide kinderen Coba en Piet geboren.

Jan van den Berg werkte hard als daggelder bij de boeren. Volgens de familieverhalen moest hij 's nachts om 3 uur beginnen: eerst een uur dorsen en dan twee uur melken. Zo verdiende hij zes gulden per week. Om er wat bij te verdienen ging zijn vrouw Mie uit naaien bij families in Baarn. Ze kon daar een rijksdaalder per dag verdienen! Ze moest dan wel haar eigen naaimachine op de kruiwagen meenemen. Als ze aan het eind van de middag met de kruiwagen weer terug moest lopen, viel dat haar zwaar.

Daarom moest zoon Piet als hij om vier uur uit school kwam zijn moeder tegemoet lopen om daarna voor haar een stuk te kruien.
Mie Koppen is jong overleden. Ze was nog géén veertig jaar oud toen ze in 1910, waarschijnlijk aan een blindedarmontsteking, overleed.
Ze liet haar man met twee jonge kinderen achter. Kort daarna in 1911, overleed tante Marretje Snoek. Bart Snellenberg was al vijf jaar eerder gestorven en Jan van den Berg wilde niet alleen met zijn

Klaar voor de optocht; op de wagen: Jan van den Berg (1868-1940) en Cis Hagen (geb. 1919). Foto ca. 1935 bij de woning Wakkerendijk 78

kinderen in het huisje achterblijven. Hij verhuisde naar Wakkerendijk 156. In 1918 trouwde zijn dochter Coba met Reijnier Hilhorst. Ze gingen wonen op Wakkerendijk 17 en Jan van den Berg en zijn zoon Piet trokken er bij in.
In 1921 werd er opnieuw verhuisd. Reijnier Hilhorst was beheerder geworden van het Eemnesser postkantoor op Wakkerendijk 6. Ook nu trokken Jan van den Berg en zoon Piet bij de familie Hilhorst in.
In 1928 werd Reijnier Hilhorst beheerder van het postkantoor in Nieuwkoop. Jan van den Berg ging niet mee, Hij bleef in Eemnes en ging in de kost bij Cornelis Hagen op Wakkerendijk 78.
Uit die tijd is van hem bekend, dat hij werkte als doodgraver op de R.K. begraafplaats van Eemnes en dat hij de tuin van de pastorie van de katholieke kerk verzorgde. Jan wordt herinnerd als een klein mannetje altijd gekleed in zijn zwarte boerenpak. Tot zijn dood in 1940 bleef hij in de kost bij de familie Hagen.

Zijn dochter was:

B.1.2.1.2.1.1 **Jacoba Rigarda van den Berg**

geboren Eemnes	18-08-1898
overleden Nieuwkoop	26-12-1959
trouwt Eemnes	26-11-1918
Reijnierus Johannes Franciscus Hilhorst	
geboren Hilversum	20-09-1891
overleden Nieuwkoop	11-08-1967

Coba trouwde al toen ze 20 jaar was. De gelukkige was Reijnier Hilhorst, zoon van bakker Cornelis Hilhorst, die op Kerkstraat 2 woonde. Na 3 jaar gewoond te hebben op Wakkerendijk 17 ging het gezin in 1921 wonen op Wakkerendijk 6. Reijnier werd beheerder van het

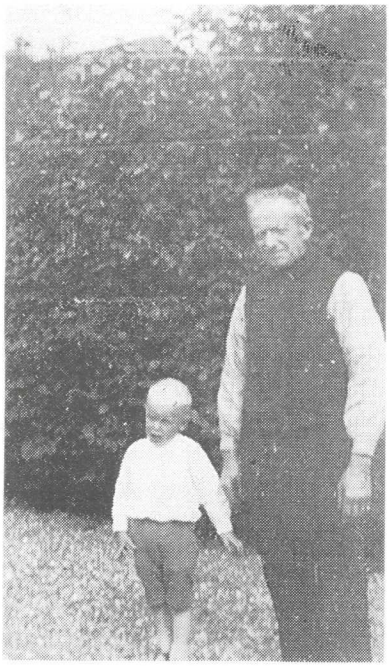

Jan van den Berg (1868-1940) met kleinzoon Jan van den Berg (geb. 1934) Foto september 1937

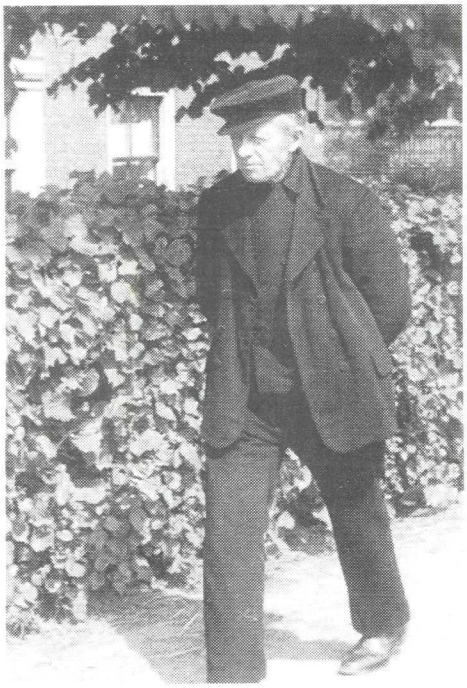

Jan van den Berg (1868-1940) op weg naar de R.K. kerk

Reinier Hilhorst (1891-1967) van 1921 tot 1928 beheerder van het Eemnesser postkantoor op Wakkerendijk 6. Hij poseert hier samen met zijn vrouw Jacoba (Coba) Rigarda van den Berg (1898-1959), Foto ca. 1920

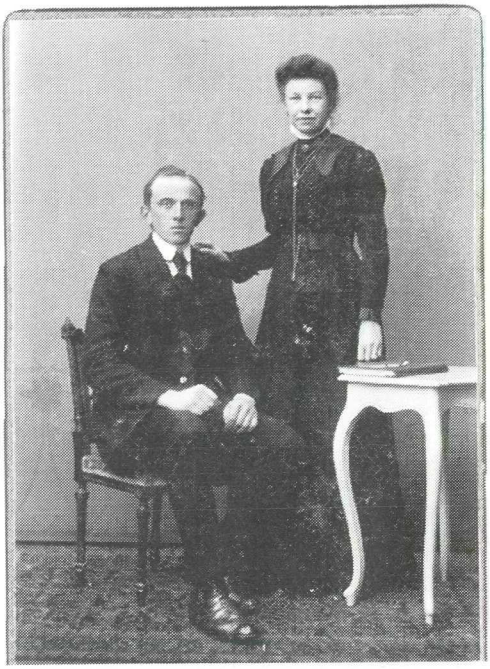

Eemnesser postkantoor dat daar gevestigd was. Hij werd opvolger van Joahnnes Harmsen, die van 1903 tot zijn dood in 1920 beheerder was geweest. In Eemnes kregen Coba en Reijnier drie zonen. In 1928 verhuisde het gezin naar Nieuwkoop. Daar werd opnieuw het postkantoor beheerd. Ook daar was het kantoor gewoon aan huis.
Coba bleef daar tot haar dood in 1959 actief.

We eindigen dit verhaal met de enige zoon van Jan van den Berg en Maria Koppen:

B.1.2.1.2.1.2 **Petrus Jacobus van den Berg**

geboren Eemnes	13-11-1901
overleden Laren NH	21-02-1991
trouwt Eemnes	24-05-1932
Margaretha Gesina Makker	
geboren Eemnes	10-09-1910
overleden Laren NH	28-05-1995

Piet van den Berg (1901-1991) in militaire dienst. Foto ca. 1920

Piet verloor zijn moeder toen hij negen jaar oud was. Hij kwam al jong met de harde realiteit van het leven in aanraking. Vanaf zijn 12e jaar moest hij gaan werken als boerenknecht (vanaf 1913!). Hij woonde dan in bij de boer waarvoor hij werkte. Aanvankelijk verdiende hij daarmee 90 gulden per jaar. Hij genoot daarbij dan nog kost en inwoning. In zijn beginjaren werkte hij bij Mijndert Seldenrijk (buurman op Wakkerendijk 166), Teus Stoutenburg (Wakkerendijk 118) en Teus van Klooster (Wakkerendijk 116).

Voordat hij in militaire dienst ging, werkte hij bij Klaasje Pen op Wakkerendijk 136. Daar moest hij volgens de familieverhalen gruwelijk hard werken, terwijl het er geen vetpot was. Voordat hij in dienst ging woog hij 123 pond. Toen hij na 5½ maand weer uit dienst kwam woog hij 147 pond! In de twintiger jaren woonde hij enige tijd in het huis Meentweg 89 (Lakeman) samen met Teus van Moorst en Dorus Agteveld. Een bijzonder huishouden met drie mannen! Daarna woonde hij als boerenknecht in bij Willem van den Brink op Meentweg 75. Daar ging hij al een beetje aan koehandel doen. Dat lag hem wel.
In die tijd leerde hij Griet Makker kennen en toen er trouwplannen kwamen, kocht hij in 1932 de boerderij Meentweg 73 voor 3000 gulden van Izak Hilhorst.
Volgens de verhalen was dat toen "een laag hutje met planken op een stenen vloer". De voorste helft werd toen afgebroken wanneer een

Boerderij Meentweg 73 in Eemnes. In 1932 gekocht door Piet van den Berg. Hij liet het voorhuis slopen en vervangen door een nieuwe woning. Foto ca. 1940

Familiefoto Van den Berg
Staande vlnr: Rietje v.d. Berg, Mien v.d.Berg, Theo van Eijden, Jan v.d. Berg, Ali Kuijer, Janny v.d. Berg. zittend: vader Piet van den Berg (1901-1991) moeder Griet Makker (1910-1995) Foto gemaakt op 24 mei 1957 tgv het 25-jarig huwelijk van de ouders bij boerderij Meentweg 73 Eemnes

nieuw voorhuis werd gebouwd.
Piet begon dan weliswaar zijn eigen boerderij maar hij ging zich steeds meer toeleggen op de veehandel. Diverse knechten hielpen om de boerderij te runnen (o.a. Paul Strijd, Kees van Wegen, Kees Hoogeboom, Jaap Makker). Piet ging elke ochtend eerst melken alvorens op pad te gaan voor de handel. Zijn vrouw hielp dan mee.
Aan het begin van de Tweede Wereldoorlog moesten alle koeien uit Eemnes worden weggevoerd. Piet werd gevraagd om hierbij te begeleiden. Hij moest er toezicht op houden, dat alle koeien de Meent op gingen en hij moest helpen bij de inscheping in Huizen.
Ook na de oorlog bleef Piet zeer actief met de veehandel. Hij kwam in plaatsen uit de wijde omgeving: o.a. Huizen, Hoogland, Laren, Blaricum, Maartensdijk en hij bezocht alle veemarkten zoals Den Bosch, Utrecht, Zwolle en Purmerend. In 1951, 50 jaar oud, haalde hij nog zijn rijbewijs. Daarvoor reed hij altijd mee met de veerijders zoals Jan Elders (Jakkie), Klaas Zoon uit Laren of Drikus de Gooijer.

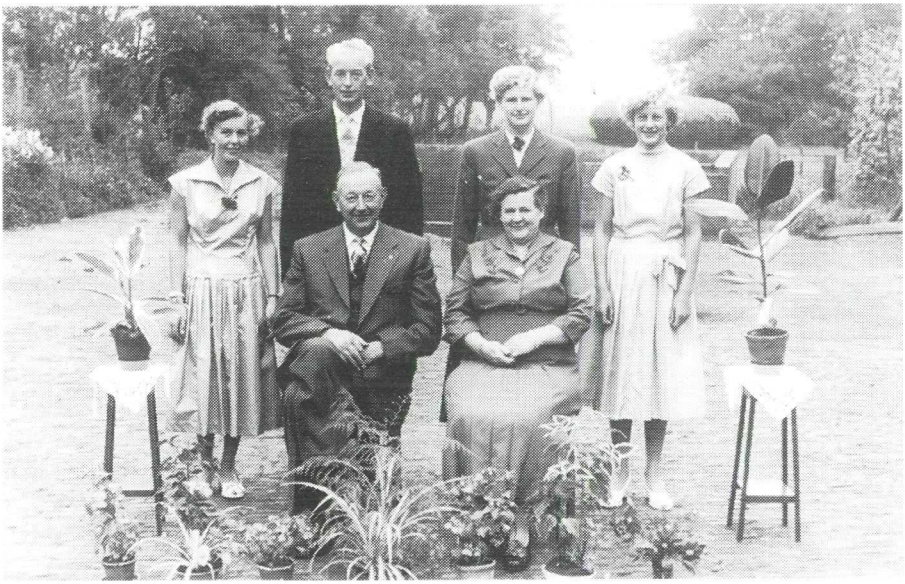

Familiefoto Van den Berg
staande vlnr: Rietje v.d. Berg (geb. 1939), Jan v.d. Berg (geb. 1934), Mien v.d. Berg (geb. 1936) Janny v.d. Berg (geb. 1944)
Zittend: vader Piet van den Berg (1901-1991) moeder Griet Makker (1910-1995)

Midden Piet van den Berg (1901-1991) met rechts zijn vrouw Margaretha G. Makker (1910-1995). Foto ca. 1977

Volgens zijn zoon Jan was hij nooit thuis en stonden er altijd vreemde koeien op stal. Soms had hij het in zijn hoofd dat hij bepaalde koeien moest hebben. Dan reed hij 's avonds om 18.30 uur nog op de fiets naar Hoevelaken of b.v. Hooglanderveen. Rond 22.00/22.30 werd hij dan eindelijk thuisgebracht door een veewagen waarin 5 à 6 koeien en zijn fiets werden meegevoerd.
Toen zijn zoon Jan (geboren 1934) van school af kwam, kon die op de boerderij gaan werken en toen waren de knechten niet langer meer nodig. In 1959 trouwde Jan met Alie Kuijer. Zij namen de boerderij op Meentweg 73 over. Piet en zijn vrouw gingen eerst enige tijd wonen op Wakkerendijk 138 (voormalige Boerenleenbank) en daarna op Meentweg 3, waar ze inwoonden bij Willem van Hamersveld. Daar hebben ze nog een keer brand gehad waardoor ze weer 10 weken in huis kwamen bij zoon Jan op Meentweg 73.
Piet ging door met de handel! Elke donderdag ging hij nog naar de veemarkt in Utrecht. Op 't laatst moest wel zijn zoon Jan mee. Tot ongeveer zijn 85e jaar (1986) is hij doorgegaan met de handel. Ook

STAMBOOM VAN HET GESLACHT
VAN DEN BERG IN EEMNES

Jacob (va

Cors Jacobse (van den Berg) x (1) Geertje Willemse
(+/- 1720 – 1762) (1715 – 1758)
o.a. Wakkerendijk 242 (2) Agatha Wouterse Coijman
(1726 – 1784)

Leendert Jacobse x (1)
Muiden (2)

(1)
Jan van den Berg x Peternel Jacobse Tak
(1752 – 1801) (1757 – 1806)
Wakkerendijk 232

Jacob van den Berg x
(1767 – 1808)
Eemnes/Baarn/Hvs

Evertje van den Berg (1783 – 1823) x Elbert Bosterdijk

Geertje van den Berg (1784 – 1863) x Pieter Timmer

Jacob van den Berg (1788 – 1864) x Maria van Dijk W'dijk 156

Mietje van den Berg (1789 – 1840) x Jan Hilhorst

Antje van den Berg (1791 – 1829) x Cornelis Koppen

Treijntje Timmer (1811 – 1853) x Hendricus B. van Hees
Fam. Van Hees Eemnes

Nelletje Timmer (1823 – 1900) x Gijsbert Brouwer
fam. Groen Eemnes

Jan van den Berg (1815 – 1892) x Aaltje Bouwhuizen W'dijk 156

Aart Koppen (1822 – 1902) x Aaltje Wortel
fam. Koppen Eemnes

Jacoba R. van den Berg (1898 – 1959) x Reijnierus J.F. Hilhorst (1891 – 1967) o.a. W'dijk 6 + Nieuwkoop

Petrus J. van den Berg (1901 – 1991) x Margaretha G. Makker (1910 – 1995) o.a Meentweg 73

Johannes R. van den Berg (1934 -) x Alijda M.Kuijer Meentweg 73

Wilhelmina M. van den Berg (1936 -) x Gerardus J. van Eijden Kuinre

Maria W.J. van de (1939 -) x Kees Wets Laren

den Berg) geb. ca. 1690

netje Corssen
ertje Rutte

Jacobus Jacobse (van den Berg) x Anna Dirkse Bieshaar
(+/- 1720 –1806) (+/- 1730 – 1810)

bertje Gerritse Koelen/Kok
65 – 1818)

Dirk van den Berg
(1771 –1823)
o.a. Wakkerendijk 51-53

x Johanna Janse Harsink
(1776 -)

ndert
den Berg
95 – 1866)
ntje
pen

Dirk
van den Berg
(1794 – 1853)
x
Grietje
Luijf
o.a. W'dijk 51-53

Anna
van den Berg
(1796 – 1875)
x
Jan
Steenhof

Nelletje
van den Berg
(1800 -)
x
Teunis
van Wijk

Jacobus
van den Berg
(1805 – 1893)
x
Teuntje
van Eijden
W'dijk 278

je
den Berg
27 - 1900)
gehuwd
dijk 51-53

Jacobus
van den Berg
(1835 - 1894)
x
Jaapje
van Wegen
W'dijk 142-148

Willem
van den Berg
(1841 – 1868)
ongehuwd
Pauselijk
zouaaf

Hanna
van den Berg
(1843 -)
x
Jan
Elders

Antje
van den Berg
(1845 - 1924)
x
Hendrikus
van Eijden
zouaaf
W'dijk 24

den Berg
68 – 1940)
ria
pen
70 – 1910)
W'dijk 168

Grietje
van den Berg
(1866 – 1950)
x
Wouter
van Dijk
(1865 – 1941)
o.a. W'dijk 96

Willem
van den Berg
(1871 -)

Hendricus J. van Dijk
(1894 – 1960)
x
Maria H. van Druten
(1901 – 1988)

Jacobus J. van Dijk
(1897 – 1981)
ongehuwd
Wakkerendijk 96

Berg

Johanna F. van den Berg
(1944 -)
x
Bernardus Bakker
Blaricum

bleef hij zelf autorijden. Toen hij op een gegeven moment in het ziekenhuis in Hilversum terecht kwam, kregen de kinderen de gelegenheid om zijn auto weg te doen.
Piet is overleden in 1991, bijna 90 jaar oud. Uit het huwelijk van Piet en Griet Makker zijn 4 kinderen geboren:

1. **Johannes Reinierus van den Berg**
   geboren Eemnes 23-05-1934.
   Nadat hij van school af kwam, ging hij bij zijn vader werken op de boerderij. Vanaf dat moment hoefde zijn vader niet meer met knechten te werken. Hij trouwde in 1959 met Alijda Maria (Ali) Kuijer. Ze namen samen het boerenbedrijf op Meentweg 73 over. Tot op heden wonen ze nog steeds op de boerderij.
2. **Wilhelmina Maria van den Berg**
   geboren Eemnes 26-07-1936
   Mien trouwde met Gerardus Jozef van Eijden. Dit echtpaar woont in Kuinre.
3. **Maria Wilhelmina Jacoba van den Berg**
   geboren Eemnes 06-08-1939
   Riet trouwde met Kees Wets. Ze wonen in Laren NH.
4. **Johanna Francisca van den Berg**
   geboren Eemnes 06-11-1944
   Janny trouwde met Ben Bakker. Ze wonen in Blaricum.

Tot zover deze geschiedenis van de familie Van den Berg in Eemnes. Dit artikel is tot stand gekomen dankzij de medewerking van enkele personen. Allereerst Jan en Ali van den Berg-Kuijer uit Eemnes. Ze hebben de nodige informatie geleverd en ze stelden diverse foto's beschikbaar voor dit artikel. Ook Mien Walraven-Brouwer en Ben Hilhorst uit Nieuwkoop stelden foto's beschikbaar. Al deze personen worden hartelijk bedankt voor hun prettige medewerking.

Voor op- en aanmerkingen betreffende dit artikel kunt u terecht bij de samensteller.

Henk van Hees
Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes
035-538 9849

Aanbiedingen

Wij hebben nog in voorraad:

Fotoboek Uit grootmoederstijd	*f* 25,00
Niet leden:	*f* 30,00
Het Eemland I (bijna uitverkocht Korte levensbeschrijving van personen Uit het Eemland	*f* 25,00
Eemnes, Geschiedenis & architectuur	*f* 34,50
RABObankboek Jubileumuitgave 1904-1994	*f* 15,00
De Kerk in het Midden (Geschiedenis R.K. Parochie Eemnes)	*f* 10,00
Vrijheidsmonument (opbrengst t.b.v. vrijheidsmonument)	*f* 30,00
Eemnes in de kaart gekeken	*f* 6,50
Verjaardagskalender met foto's van Eemnes	*f* 10,00
Kwartaalboekjes HKE Eemnes vanaf ca 1985	*f* 7,50
Om o.a. te verzenden of in te lijsten diverse ansichtkaarten van het Sluisje en andere onderwerpen. Prijzen vanaf	*f* 1,50
Ook is het mogelijk een geschenk-abonnement te geven.	*f* 25,00

Buitenstaande uitgaven zijn te verkrijgen tijdens de openstelling van de oudheidkamer: elke zaterdag van 14-16 uur.

Zelfportret Piet Klaasse uit 1992

Een vraaggesprek met Piet Klaasse

Velen in en buiten Eemnes kennen de kunstenaar Piet Klaasse. Speciaal voor het kwartaalblad van de Historische Kring Eemnes mochten we hem interviewen. Voordat we Piet Klaasse in beeld brengen, willen we een korte biografie van hem weergeven.

Piet Klaasse werd in september 1918 geboren in Amsterdam, maar groeide op in Den Haag. Als kind was hij al gefascineerd door paarden en ging hij tekeningen maken van deze dieren.
Toen hij 10 jaar was, stond hij tijdens een kindermatinee als snelteken aar op het grote toneel van het Kurhaus.Zijn drang om te tekenen werd steeds groter zodat hij een opleiding tot tekenleraar aan de Haagse Academie voor Beeldende Kunsten ging volgen. Rond 1940 trokken veel jonge kunstenaars naar Amsterdam, zo ook Piet Klaasse. Hij werd in 1941 tekenleraar aan het Amsterdamse Montessori Lyceum. In 1947 werd hij benoemd tot leraar aan het Instituut voor Kunstnijverheidonderwijs te Amsterdam, nu de Rietveldacademie, waar hij het zogeheten bewegingstekenen ontwikkelde. Tot 1981 bleef hij aan deze Academie verbonden.

Piet Klaasse was aanvankelijk vooral bezig als illustrator. Zo illustreerde hij o.a. een kinderbijbel. In 1980 maakte hij samen met Eelke de Jong het boek "Sagen en legenden van de lage landen", voor de illustraties kreeg hij in 1981 de Gouden Penseel..
Vanaf de zestiger jaren exposeerde hij steeds vaker. Hij ging zich ook meer toeleggen op het vervaardigen van litho's en aquarellen. In 1966 vestigde hij zich in Eemnes op de boerderij Meentweg 11. Eemnesser landschappen inspireerden hem bij het vervaardigen van zijn aquarellen.

Naast vele paarden en koeien, hebben ook enkele Eemnesser personen hem geïnspireerd bij zijn werk.
Vanaf 1977 maakte hij ook tekeningen van jazz-musici, hiervan vond de eerste overzichtstentoon-stelling plaats in 1983, waarbij het boek Jam Session verscheen.

In 1998 maakt hij voor de kinderboekenweek het boek "Twee oren om te horen, twee ogen om te zien". In het voorjaar van 1999 heeft hij een succesvolle expositie gehad in het Singermuseum.
Piet Klaasse heeft vele tentoonstellingen gehad in binnen- en buitenland. Ook zijn er verschillende boeken in het buitenland uitgegeven. Verder heeft hij ook internationale contacten bijvoorbeeld via Artists for Nature Foundation en werkexcursies gemaakt naar de Extremadura, Alaska en India.

Op verzoek van Piet Klaasse vindt het interview 's avonds plaats. Overdag wordt elk uurtje gebruikt voor het schilderen of werken in de tuin. Een uiterst vriendelijke man opent de deur en stelt voor om, nu het nog licht is, de tuin te bekijken. We zien er een prachtige tuin met veel bloemen en interessante struiken met verschillende bladvormen en bloeiwijzen, die hij ook diverse malen heeft vastgelegd in metersgrote aquarellen. Hierna bekijken we het atelier dat vroeger de varkensstal was en vervolgens komen we via de achterdeur de boerderij binnen, waar het interview zal plaatsvinden.

In ons gesprek zal Eemnes centraal staan.

Om te beginnen willen we graag weten op welke wijze Piet Klaasse Eemnes heeft ontdekt.

"Achter de auto van de makelaar aan. Ik was er nog nooit geweest. Ik had 33 jaar geleden een tentoonstelling in het Singermuseum. Toen was net het nieuwe prentenkabinet geopend en de vader van een studente op de Rietveldacademie zat in het bestuur van het Singermuseum. Tot mijn verbazing vroeg ze mij of ik daar eens wilde exposeren. Het Singermuseum was in die tijd (in mijn ogen) een mausoleum voor de gebroeders Dooyewaard en een levende Nederlandse kunstenaar kwam daar niet in. Dus was het op zichzelf al een doorbraak. Het was nog maar in het prentenkabinet, slechts de onderverdieping die net verbouwd was, dus ik zat in de kelder van het Singermuseum. Neemt niet weg dat ik daar ontzettend veel tekeningen kon ophangen en de tentoonstelling is goed ontvangen, dus dat was mijn eerste relatie met Laren. En toen liep mijn vrouw daarbuiten en tot mijn grote verbazing zei ze: "Goh, dat is ook een streek om te wonen."

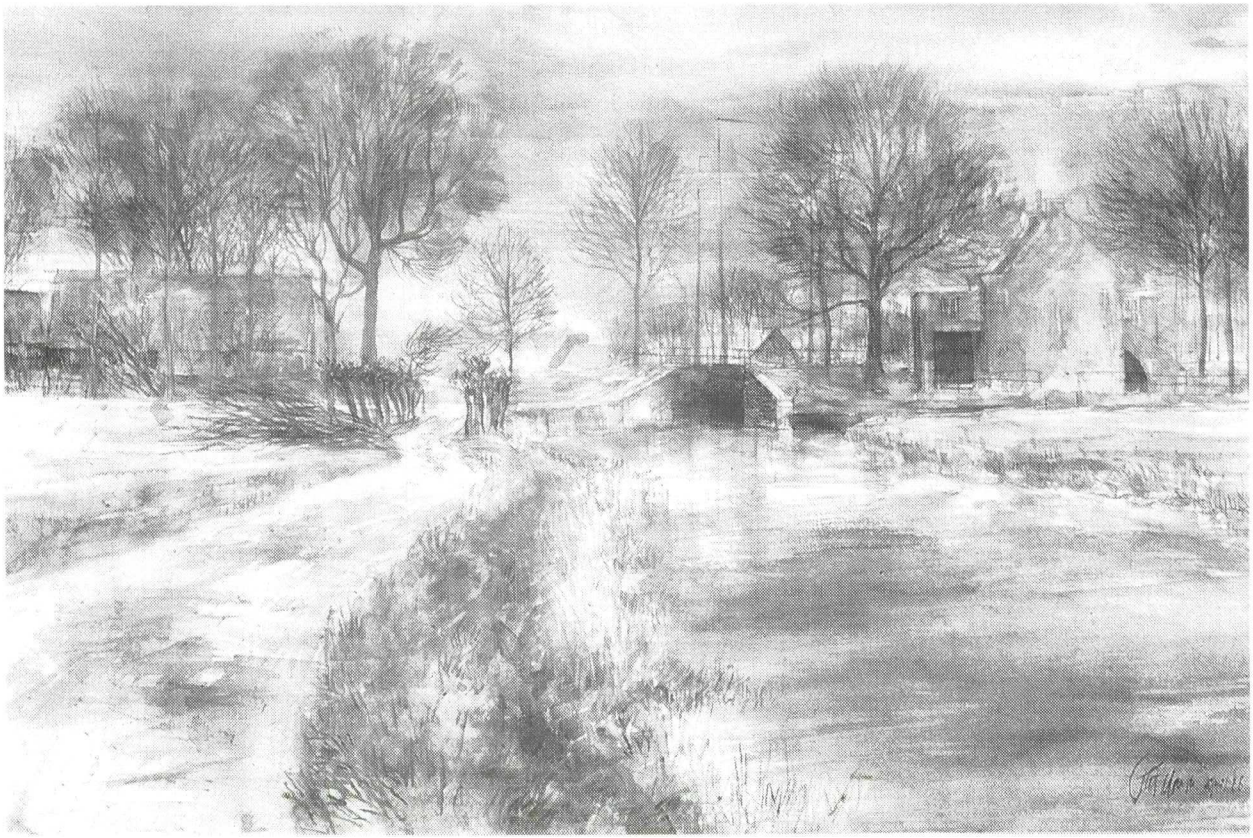

Sluis van Eemnes. Aquarel (69 x 110 cm) vervaardigd door Piet Klaasse in 1988

Het enige pand in de aanbieding was een boerderij aan het begin van de Meentweg, in Eemnes.
Dat was het laatste waar ik aan dacht. Maar we kwamen hier en ik liep zo rond, zag dat de boerderij in slechte staat was, de tuin bestond uit brandnetels en omgewaaide kippenhokken.
De vorige bewoner had moeten ophouden met zijn kippenfokkerij. Hij was in Drenthe een veebedrijf begonnen omdat hij hier niet genoeg grond had en zo is het dus gekomen.

We vroegen Piet Klaasse of het nemen van een beslissing voor zo'n aankoop hem omrustig maakte.

"Nou, meer dan onrustig, want toen wij hier waren en bleek dat we aanvankelijk geen hypotheek kregen heb ik in het zomerhuis, een voormalige schuur die door de boer verbouwd was en met boord afgetimmerd was, een paar gaten liggen schoppen. In dat zomerhuis sliepen we gedurende een aantal maanden want in september kochten we het huis en met Kerstmis 1966 konden we pas in 1 kamer gaan wonen.

We zijn direct begonnen, waar mogelijk de boerderij in de oorspronkelijke staat terug te brengen en aan te passen aan de nieuwe woonwerk bestemming. Zo werd in de voormalige varkensstal een groot raam op het noorden gemaakt en werd het atelier. De dichtgemetselde deeldeuren werden vervangen door een prachtige glazen schuifdeur. Onder het verhullende zachtboord kwam een mooi plafond tevoorschijn. Van de prachtige oude voordeur werd het behang afgetrokken. De gemene kleuren van het schilderwerk werden vervangen door de officiële monumenten kleurstelling: grachtengroen, oker voor de kozijnen en witte biezen langs de raamindeling. De boerderij werd daarna, ook terecht, op de monumentenlijst geplaatst.
Een verhuizing van Amsterdam naar het Eemnesser platteland is een ingrijpende verandering."

We vroegen of die verhuizing een impulsieve handeling was of een bewuste keuze voor het buitenleven.

Het was een combinatie van dingen. "Ik meende dat mijn kinderen in Eemnes gezond konden opgroeien op een eigen terrein zodat ze hut-

ten konden bouwen en eigen dieren verzorgen. (de kinderen gingen met veel plezier naar de openbare basisschool "De Zuidwend").
Op de tweede plaats moet ik zeggen dat ik altijd reusachtig heb gehouden van buiten zijn. Om deze woning te kunnen bekostigen, bleef ik lesgeven op de Rietveldacademie. Al mijn lessen werden samengebracht op drie dagen zodat ik de rest van de tijd kon genieten van het buitenleven in Eemnes."

Stal van buurman Hannes Wiggerts.
Litho (50 x 65 cm) vervaardigd door Piet Klaasse in 1970

Piet Klaasse is een bekende Eemnesser. We waren benieuwd om te horen hoe zijn eerste contacten met de Eemnessers verliepen.

"Nou, ik was reusachtig op mijn hoede, en dacht: een Amsterdammer wordt vast niet geaccepteerd. Hilhorst, de veehandelaar die naast ons woonde, zag mij 's ochtends vroeg om 5 uur (dat kwam alleen maar omdat ik het niet kon uithouden in dat schuurtje waarin wij sliepen en bovendien gingen we om 9 à 10 uur naar bed; we wisten van armoe niks anders te doen) puin ruimen en ik sloopte hokken die nog in de tuin stonden. Ik was eerder uit de veren dan de boeren en dat maakte

natuurlijk indruk. Toen heb ik de vijver laten graven met behulp van een dragline. Die liep in oktober, toen het alsmaar regende, helemaal boordevol. En daardoor waterde het terrein niet meer af. Dus buurman Hilhorst zei: "Je moet glitten (sleuven) in de grond graven om die afwatering mogelijk te maken." Toen heb ik een buis gelegd van die vijver naar de sloot toe, zodat de volle vijver in de sloot kon afwateren. Dat zijn dingen die je aldoende moet leren. Maar dat betekende wel dat die Hilhorsten op mijn hand waren.

Later stond ik in de voortuin en Hilhorst vertelde mij hoe ik het gras kon bedwingen met een zeis. Ik stond daar te klooien en zei tegen opa Hilhorst: "Doe nog eens voor" en dacht bij mijzelf, gelukkig, weer een stukje gras eraf. Maar het voordoen van het werken met een zeis ging hem terecht vervelen. Later, toen ik zelf het gras te lijf ging met een zeis, reed er een boer over de Meentweg en riep: "Pietje, denk om je ruggetje." Dat was voor mij een goed begin. Ik was helemaal niet meneer Klaasse. Ik voelde me geaccepteerd!"
Zo langzamerhand kregen we toch heel goede vrienden in het dorp, om er een paar te noemen, de hartelijke, gastvrije familie Blom, de dierenarts Henk Blanken, waarmee ik naar de stallen in Eemnes ga en naar de dierentuinen in Nederland en mijn vriend, klusjesman, Wim van Hamersveld.

We zijn wel altijd op Amsterdam georienteerd gebleven, door mijn werk als docent, maar ook voor de musea en andere evenementen.

Tijdens ons gesprek bleek dat Eemnes op verschillende manieren als inspiratiebron voor het werk van Piet Klaasse heeft gediend.

"Op Meentweg 19 woont de familie Wiggerts. Hannes Wiggerts was een interessante kromme oude boer en ik had reusachtig zin om die te tekenen. Ik zag hem daar achter zo staan met die stok, hij had last van reumatiek. Hij kon haast niet meer buigen, maar met zijn stok kon hij iets wegwerken wat hij niet meer kon oprapen. Terwijl hij zo naar mij keek, riep ik: "Blijf even staan buurman", met kloppend hart overigens. Ik maakte heel snel een tekeningetje en dat heb ik later gebruikt voor een kalender over Eemnes.

HKE - 251

Schaatsers op het Eemmeer. Aquarel (39,5 x 62 cm) vervaardigd door Piet Klaasse in 1993

Daarmee was het contact met de Wiggertsen gelegd, die vonden het heel interessant. Hannes werd meteen een vriend, een soort wijsgeer,

het was een verschrikkelijk fatsoenlijke, aardige man. Ik heb hem heel wat keren als model gebruikt en dan was hij zeer vereerd. Zijn vrouw heb ik ook getekend, helaas is die voortijdig overleden. Toen hebben alle dochters en schoondochters die opa prima verzorgd en die leerde ik dus ook allemaal kennen. Daarmee had ik al een heel netwerk van Wiggertsen over het hele dorp. Maar wat ontzettend leuk was: als er een kleinkind van Wiggerts trouwde, dan had hij er f 100,00 voor over om een tekening van mij te geven en dat was voor een tekening niet veel, zeker later niet, als hij een aquarel wilde hebben voor dat geld. Die prijs heb ik maar aangehouden, totdat ik dacht dat alle kleinkinderen getrouwd waren. Het feit dat hij dat wilde, was heel bijzonder. U moet niet vergeten dat het in zijn ogen een heel royale betaling was. En dit was natuurlijk ook iets wat heel bijzonder was. En zo kwam het dat ik me steeds meer op mijn gemak voelde in Eemnes."

"Ook heb ik paarden van Eemnes gebruikt voor mijn werk.
De liefde voor paarden is veel kinderen eigen, vooral meisjes. Alleen het bijzondere is dat ik de paardenliefde trouw ben gebleven. Toen ik 9 jaar was heb ik een prachtige boerenwagen gekregen, een trekwagen waar ik paard en wagen mee speelde. De jongens uit mijn klas duwden mij in die kar en met mijn schetsboek werd ik in het Haagse Bos rondgereden om aan de mensen op de bankjes mijn tekeningen te laten zien. En nog altijd keert het paard terug als motief in mijn werk."

"Langzamerhand leerde ik verschillende kanten van Eemnes, zoals de koeien in de stallen, in mijn werk te gebruiken.
In het begin kon ik helemaal niets met de polder. Er was niets om te tekenen, er stond geen enkel obstakel in de polder, zelfs geen boerderij. Ik moest het doen met de mooie luchten in de polder. Er wordt wel erg romantisch en idealistisch gesproken over de polder. Maar de kant tegenover de dijk is een volkomen lege groene vlakte en dat is natuurlijk wel een polder, maar zeker geen inspirerende plek voor een

schilder. Maar wat aan die andere kant zo bijzonder is, is dat die oude mooie zomerdijk is blijven liggen en dat de waaien in de polder zijn behouden. Pas later kreeg ik greep op dat landschap en ging het schilderen, aquarelleren.
Het buitengewone is, dat in de natuur het landschap nooit hetzelfde is, elk seizoen is anders, elk uur van de dag is het anders, in het

Waai in de polder van Eemnes

schitterende Nederlandse licht. Dus is het eigenlijk niet nodig om op reis te gaan. Ik schilderde in de winter ook in de polder en ook op groot formaat. Het voordeel van in de winter schilderen is dat het vriesdroogt. Dat is voor het aquarelleren een voordeel omdat je het daarbij moet hebben van een droge ondergrond, waar je telkens weer een nieuw sluiertje verf over kunt brengen."

Ook de prachtige tuin van Piet Klaasse heeft vaak als onderwerp voor zijn schilderijen gediend.

We vroegen Piet Klaasse in hoeverre hij actief is geweest in de Eemnesser gemeenschap.

"Jarenlang ben ik een van de touwtrekkers geweest van de stichting "Het Sluisje" (deze stichting is tegen de aantasting van de polder, speciaal de omgeving van de sluis). Het is heel jammer dat we na ve-

met drinkend paard vervaardigd door Piet Klaasse in '69

le jaren de strijd hebben moeten opgeven. Helaas wordt er nu toch gebouwd, dit is heel ingrijpend, want nu is de afwatering veranderd. Bij de nieuw te bouwen boerderij bij het sluisje is nu een brede sloot gekomen met allerlei andere waterwerken, waardoor het prachtige natuurlijke verloop van de waai en het moerasgebied en de brede slingerende sloten naar de wilgen toe is doorkruist door een hele brede wetering. Daardoor is het landschap aangetast."
Eemnes moet rekening houden met de boeren, dat betekent dat ik voor de ruilverkaveling ben, met als consequentie veel nieuwe boer-

derijen in de polder. Wij moeten de landinrichtingscommissie dankbaar zijn dat die boerderijen gepland werden in de polder, dicht bij de Eem. Alleen van het prachtige natuurgebied bij de sluis hadden ze af moeten blijven!

"Weliswaar ben ik de "beroemdste" kunstenaar van Eemnes, maar dat is geen buitengewone verdienste bij gebrek aan collega's. Ik ben niet medebepalend geweest voor het gezicht van Eemnes. Was dat wel zo geweest, dan had ik sociaal gezien een heel andere plek ingenomen. Het komt ook door mijn karakter. Bovendien is het zo dat een keuze voor dit vak betekent dat je in een eenzaam beroep werkzaam bent. Het is niet te combineren met iets anders. Je moet kiezen want er valt niets te delen!
Vergeet ook niet dat de eerste 20 jaar dat we hier woonden, het lesgeven aan de Rietveldacademie mijn hoofdbestaan vormde. Het heeft mij altijd verbaasd dat ik twee werelden heb kunnen dienen: aan de ene kant was ik tekenaar naar de waarneming en aankomend schilder en aan de andere kant een bekende illustrator en leraar aan de avantgarde opleiding."

Mijn vrouw is ook verbonden met Eemnes omdat ze volwassenen-educatie gaf aan mensen die in hun jeugd weinig kansen hebben gehad. Ze is begonnen Nederlands te leren lezen en schrijven en later gaf ze ook Engelse les.

We zijn benieuwd naar de mening van Piet Klaasse over de recente ontwikkelingen in Eemnes.

"Nederland ontwikkelt zich in een belazerde richting, dus waarom zou Eemnes daar een uitzondering op zijn. Het is jammer dat er steeds groene stukken moeten wijken voor de uitbreiding van nieuwe wijken en dat Eemnes druk bezig is met inbreien: alle groene stukjes in bestaande wijken worden volgebouwd. Eemnes heeft wel het voordeel dat het in oppervlak een grote gemeente is, zodat niet al het groen hoeft worden opgeofferd. Ondanks de uitbreidingen ziet het er toch naar uit dat de polder tot in de verre toekomst groen zal blijven. Het zou ook jammer zijn als de sportvelden moeten verdwijnen voor

een nieuwe woonwijk, want ze geven juist zo'n open gezicht aan het dorp.
In wezen ben ik voor moderne architectuur. Het moet eigentijds zijn en niet halfbakken. Zo'n quasi modern gebouw zien we bij de Bongerd achter de Kerkstraat, dat daar totaal niet past.
Ik ben verrukt over de gemeente Blaricum. Daar heeft men lang kans gezien om het dorpje tussen de hoge heggen onaangetast te laten. Als ik vrienden uit Nederland of buitenlandse gasten heb, is het een openbaring om daar rond te lopen. Het is daar prachtig gebleven ondanks de druk van rijke mensen buitenaf. De boeren bestemming is nog altijd zichtbaar, maar is helaas op zijn retour. Ik vind dat ook Eemnes toch op de eerste plaats de belangen van de boeren moet dienen."

Piet Klaasse was een van de hoofdfiguren in Polderzielen, de film die in 1998 op initiatief van Cocky Eek gemaakt werd over de Eemnesser polder. We waren benieuwd naar het oordeel van Klaasse over de film.

"Iedereen vond hem prachtig, dus daar wil ik ook niets aan afdoen. De filmmaakster, die het initiatief heeft genomen, is een bijzonder meisje. De mannen die de opnamen maakten waren buitengewoon vakkundig maar eerlijk gezegd had er heel anders geknipt moeten worden."

Met deze uitspraak zijn we aan het einde gekomen van de bespiegelingen van Piet Klaasse.
Hij kan heel boeiend en beeldend vertellen. Het was een heel plezierig gesprek en we willen hem en zijn vrouw hierbij hartelijk danken voor hun tijd en hun gastvrijheid.

Mieke Pijnappel
Mirjam Wijgman

Marijke Hilhorst spreekt op Jaarvergadering

Algemene Ledenvergadering

Op vrijdag 25 februari 2000 wordt de gebruikelijke Algemene Ledenvergadering van de Historische Kring gehouden.
Aanvang 20.00 uur in het Hervormd Centrum. Na behandeling van de agendapunten, is het grootste deel van de avond beschikbaar voor de voordracht door Marijke Hilhorst. Alle belangstellenden zijn welkom.

Marijke Hilhorst spreekt weer in Eemnes

Na het succesvolle optreden van Marijke Hilhorst voor een volle zaal in de Bibliotheek, op 27 september j.l., heeft het bestuur van de Historische Kring haar gevraagd om het in 1999 verschenen boek

De Vader, de Moeder & de Tijd

nog eens in Eemnes toe te lichten, om ook anderen dan de toen genodigde 55-plussers met haar persoon en werk te laten kennismaken. Een hoofdpersoon van het boek, Vader Piet Hilhorst, groeide op in Eemnes aan het begin van de Meentweg. Na zijn huwelijk woonde hij in Laren en werkte hij bij het Sint Jansziekenhuis.

In het boek reconstrueert Marijke Hilhorst de hoogte- en dieptepunten uit het leven van het gezin en vooral van de twee mensen die haar ouders waren. Het blijkt, dat de strenge huisvader van weleer, die zijn acht kinderen met ijzeren hand opvoedde, is veranderd in een afhankelijke, demente man. Lezers uit de omgeving van Laren en Eemnes zullen veel herinneringen en grappige anekdotes heel goed kunnen plaatsen, alsof zij het zelf hebben beleefd. Al met al is het boek een liefdevolle schets van een grote familie van de oude slag, voor wie de ontwikkelingen van de moderne tijd eigenlijk te snel gegaan zijn.

Rom van der Schaaf
Secretaris

Wakkerendijk 44a t/m 52: Stadwijk en Koetshuis

Deze gebouwen, gelegen aan de Wakkerendijk tussen de Raadhuislaan en de Katholieke Kerk, intrigeren de Historische Kring al lange tijd, omdat het een paar bijzondere Rijksmonumenten zijn met een speciale historie. Daarom hadden Marijcke Beel en Rom van der Schaaf begin augustus 1999 een afspraak met de huidige bewoners. Na aankomst liet zoon Martin ons eerst even de deel zien, waar nu allerlei rijtuigen staan. In de statige grote kamer van de boerderij hadden we een gesprek met de huidige boerin Annie van Valkengoed-Overgoor en haar schoonzuster Ada van Valkengoed. Ada is er opgegroeid, maar woont al lange tijd in Leusden. Martin gaf tijdens het gesprek nog wat speciale aanvullingen.
Dit artikel geeft de geschiedenis van Stadwijk en gegevens over de

De boerderij STADWIJK op de trouwdag van dochter Nellie in 1965. Achter in de ponywagen zit het bruidspaar Nellie van Valkengoed en Gerard Calis. Voorin zitten vlnr de bruidsmeisjes Corine en Rita en de koetsier Rigard van Klooster. Links op het trottoir staat moeder Cor van Valkengoed - Stalenhoef. De voorgevel is intussen niet gewijzigd.

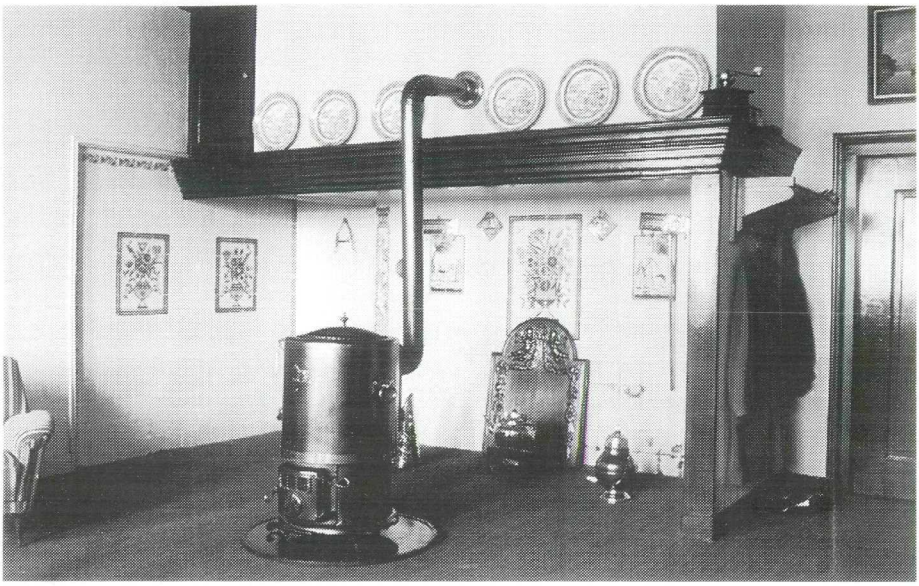

De schouw in de grote voorkamer. Al omstreeks 1964 vond de Stichting Historisch Boerderij Onderzoek te Arnhem de schouw met betegeling de moeite van een foto waard. De kachel was toen een praktische oplossing, ter vervanging van het vroegere haardvuur, maar deze wordt nog steeds gebruikt als de verwarming van de grote kamer (foto SHBO, archief Van Valkengoed).

bewoners. In een apart artikel geeft Ada van Valkengoed haar herinneringen van het gezin op de boerderij Stadwijk op het adres Wakkerendijk 52. (blz. 212-218)

De geschiedenis in het kort

Ter hoogte van de huidige boerderij Wakkerendijk 52 stond enkele eeuwen geleden een "buitenplaats", die moet zijn gebouwd door welgestelde burgers. Van die periode is nog maar heel weinig bekend. Door overlevering weten we iets en door graafwerkzaamheden in het weiland hebben ook de huidige bewoners gemerkt, dat het hoofdgebouw van de buitenplaats ruim 100 m achter de huidige boerderij moet hebben gelegen en van gele baksteen was. Over de bewoners van de buitenplaats vertellen we wat meer in een paragraaf hierna. In het begin van de negentiende eeuw is de buitenplaats in verval geraakt. Het los staande gebouw op het erf aan de noordkant van de

boerderij is een overblijfsel uit de betere tijd van de buitenplaats. Men denkt, dat dit pand als koetshuis heeft gediend.

Waarschijnlijk zijn de bouwvallige buitenplaats en enige landerijen tussen 1810 en 1845 door Isak Stalenhoef (1785-1852) gekocht om het land toe te voegen aan zijn aangrenzende boerderij op Wakkerendijk 42. Later werd er een grote nieuwe boerderij gebouwd, die gereed kwam in 1851 en de naam VAN OUDS STADWIJK 1851 kreeg. De naam is aangebracht op een steen boven in de voorgevel. Naar men zegt is die naam gegeven, omdat de buitenplaats Stadwijk heette. Een deel van de boerderij is nu nog in de vroegere staat. De eerste bewoners waren het in 1852 getrouwde echtpaar Jan Stalenhoef (1820-1907) en zijn tweede vrouw Marretje Makker (1825-1907). Het koetshuis van de buitenplaats bleef bewaard als bijgebouw van de boerderij. Later werd dit van binnen enkele malen verbouwd; onder andere tot een aantal woonhuizen, die in de dertiger jaren de huisnummers Wakkerendijk 44a, 46, 48 en 50 kregen.

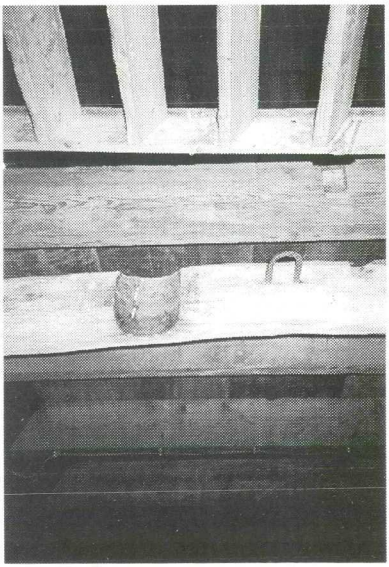

Links: Ook in 1999 siert de schouw de woonkamer. Hier een kijkje van dichtbij.
Rechts: Aan het halfronde gat in de oude balk van de deel zie je waar vroeger de as zat van de karnmolen. Deze werd door een paard rond gedraaid en is tot ongeveer 1930 gebruikt (beide foto\rquote s: Marijcke Beel, 1999).

Het land bij de boerderij werd door de eerste bewoners uitgebreid door aankoop van extra percelen. Hun zoon Jaap (Jacob) Stalenhoef (1863-1917) werd de tweede boer op Wakkerendijk 52 en trouwde in 1893 met Nelletje Eek (1863-1933). Toen in 1928 enkele kinderen Stalenhoef gingen trouwen, werd de ongeveer 10 ha land achter de boerderij gesplitst. Dit was de "driest" van het zogenaamde Gijsbertserf te veen. Aan de Larense kant van de driest werd de boerderij Nieuw Stadwijk gebouwd tbv Kees Stalenhoef (1905-1967). Deze kreeg het adres Gooijergracht-Zuid 1 (is nu nr 3, de wit geverfde boerderij). Op Wakkerendijk 52 bleef Cor(nelia) Stalenhoef wonen, die trouwde met Martinus (Rinus) van Valkengoed (1897 -1961) uit Stoutenburg bij Leusden. In de polder hadden zij aanvankelijk de gehele strook grond van ruim 2,5 km, tegenover de boerderij tot aan de Eem (Gijsbertserf te veld). Bij de ruilverkaveling omstreeks 1940

Foto van het gezin Stalenhoef\endash Eek in 1901in de voortuin van Stadwijk. Zij waren het tweede gezin op de boerderij Wakkerendijk 52. Later werden nog twee zoons geboren. Vlnr: dochter Mart, moeder Nelletje Stalenhoef - Eek, dochter Mie, vader Jaap Stalenhoef, met op schoot dochter Geertje en in het hobbelpaard dochter Cornelia.
NB: Op de achtergrond staat het herenhuis Wakkerendijk 44.

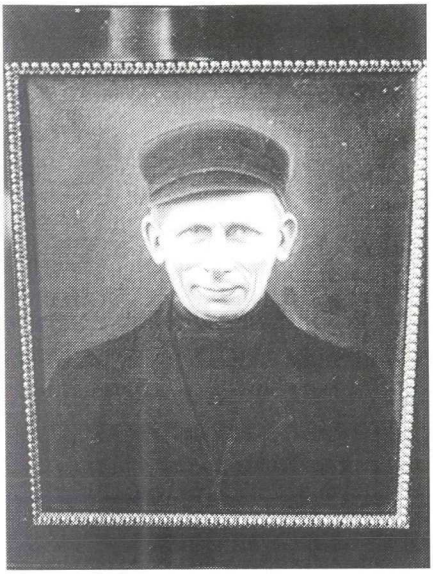

Jacob Stalenhoef (1863 -1917) en Petronella Eek (1863-1933). Omstreeks 1915 hebben zij zich door de kunstschilder Jan Smit uit Laren laten schilderen in de klederdracht die werd gedragen in Eemnes, Laren, Blaricum, Hoogland en Soest. Jacob draagt de tamelijk gewone zijden boerenpet en het boerenpak met zwarte bef, maar Petronella is heel chique gekleed met de vierkante muts met oorijzer. De schilderijen hangen in de boerderij.

werd het land in de polder anders gegroepeerd. Voor de bouw van de Eemnesser Zuidbuurt werd een groot deel van de driest verkocht. Stadwijk heeft nu 37,5 ha land, waarvan 1,5 ha aan de westkant.

De boerderij in de afgelopen decennia

Wakkerendijk 52 is een boerderij van het langhuistype. Ten opzichte van de andere boerderijen in Eemnes is het een grote boerderij. De afmetingen zijn: lengte 33m, breedte 15m en hoogte 10m. Het voorhuis is van de oorspronkelijke bakstenen; type Waalsteentjes (22x10,5x5 cm). Zoals in de zestiger jaren ook bleek voor veel andere boerderijen, was er voor het levensonderhoud van een volledig gezin meer ruimte gewenst. Diverse schuren op het erf werden verbouwd of nieuw gebouwd om meer vee te kunnen houden. Voorstellen voor het bouwen van een grote nieuwe stal aan de oostkant van de Wakkerendijk werden meer dan tien jaar vertraagd, tengevolge van

Het koetshuis naast de boerderij was door gezinnen bewoond tot 1964. Deze foto is van 1960 (HKE; collectie Bakker).

de algehele besluitvorming voor ruimtelijke ordening bij Eemnes, maar nu zijn er tegenover de boerderij, in de polder, twee nieuwe schuren in gebruik. Familie Van Valkengoed werkt aan plannen voor sanering en opknappen van de bijgebouwen. Verbetering van het nu tamelijk vervallen koetshuis is een onderdeel van die planvorming. De bakstenen van het koetshuis zijn van het Vechtformaat; vooral Moppen (22x11x4 cm), maar deels Drielingen (18x9x4 cm).

In de oorspronkelijke staat zijn nog de voorgevel en de statige grote voorkamer met prachtige schouw. Zelfs de kozijnen en ramen van de voorgevel zijn nog origineel gebleven, tengevolge van goed onderhouden eikenhout. Traditiegetrouw wordt de deur midden in de voorgevel alleen gebruikt voor "trouwen en rouwen"

In 1962 was er een belangrijke wijziging aan het uiterlijk van de boerderij. Toen is er aan de zuidkant in het rieten dak een dakkapel gemaakt, om het woonhuis geschikt te maken voor bewoning door twee gezinnen. Sedert dat jaar, tot haar dood in 1978, had moeder Cornelia Stalenhoef haar complete woning aan de zuidkant; deels beneden en deels boven. Het gezin van Rinus van Valkengoed en Annie Overgoor met hun kinderen hadden als woonruimte de grote voorkamer, opkamer, lichthoek (zuidkant-midden), pompstraat en de rest van de zolder. In 1964 zijn de grote inrijdeuren in de zuidgevel verwijderd, om in het hoofdgebouw meer ruimte te krijgen voor het vee.

Nadat het vee in 1991 was verhuisd naar de nieuwe schuur in de polder, is het beton van de vloer van de deel verwijderd, zodat de oude kleine bakstenen weer zichtbaar zijn. Dit is een goed passende ondergrond voor de verzameling van klassieke rijtuigen, die met paard en bestuurder worden verhuurd voor bijzondere gelegenheden. Bijvoorbeeld liepen dit jaar op Prinsjesdag weer drie paarden mee in het ereescorte van de Gouden Koets. Martin heeft ook het diploma Hoefsmid behaald, zodat hij de paarden zelf beslaat.

Bewoners van buitenplaats Stadwijk

Nadat er vooral in de zeventiende eeuw voor kooplieden buitenplaatsen waren gebouwd aan de Vecht, ontstonden er in de achttiende eeuw ook vier buitenplaatsen in Eemnes. Dat waren:

- Bellevue (op die plaats staat nu 't Oude Raadhuys; Wakkerendijk 30)
- Stadwijk (plaats Wakkerendijk 52)
- Berg- en Eemzicht (plaats Wakkerendijk 128)
- Eemlust (plaats Wakkerendijk 132).

Van de oude gebouwen is waarschijnlijk alleen het koetshuis bij Stadwijk nog over. De buitenplaatsen zijn al in de negentiende eeuw afgebroken en deels vervangen. Als aandenken aan deze buitenplaatsen heeft Eemnes nu twee nieuwe straten Stadwijksingel en Eemlustlaan genoemd. Volgens mondelinge overlevering zou de buitenplaats Stadwijk zijn gebouwd in 1722. Waarschijnlijk is de naam Stadwijk gegeven, omdat de bewoners van de stad de wijk namen naar het platteland. Er is echter ook wel een veronderstelling, dat deze buiten-

Het gezin Denil voor STADWIJK, gefotografeerd eind 1918. Dit zijn Belgische vluchtelingen afkomstig uit Temse bij Antwerpen, die tijdens de 1e Wereldoorlog in het koetshuis woonden. Vlnr: Maria (geb. 1912), Madelaine (geb. 1911), Jeanne (geb. 1914), moeder Antoinette van Reeth (geb. 1887) met op schoot Margaretha Annie Clotilde (geb. 1918), Henri (geb. 1910) en vader Jozef Denil (geb. 1885). Foto HKE.

plaats als het ware een wijk was bij het Eemnes met stadsrechten. Over de buitenplaats Eemlust is in 1980 al heel wat gepubliceerd door Jan Out. Daardoor weten we, dat familie Six in de jaren 1775-1807 briefwisseling heeft gehad met bewoners van Stadwijk en dat bewoners van Stadwijk ook goed contact hadden met bewoners van Eemlust. Wij hopen de brieven nog eens te kunnen lezen in het "familiearchief Six" te Amsterdam, om zo nog wat meer te leren over het leven op de buitenplaatsen in Eemnes en hun bewoners. Door het ontbreken van auto's en telefoon is het bijvoorbeeld een raadsel hoe zij het wonen op de buitenplaatsen konden combineren met werken in de stad. Hier volstaan we met een opsomming van de nu bekende bewoners van Stadwijk:

- De bewoners zijn globaal bekend vanaf 1741. Toen was een familie Penokius eigenaar.
- Omstreeks 1775 woonde er Boudewijn François Carbasius, die ± 1780 is gestorven. Zijn echtgenote was Wilhelmina Penokius. Mogelijk was Hoorn de normale woonplaats van de familie

Carbasius, want twee erfgenamen, de broers Nicolaas en Henrik Carbasius, verkochten landerijen in Eemnes in 1818 aan Isak Stalenhoef (1785-1852). Erf en gebouwen van Stadwijk waren echter geen onderdeel van die transactie.

- Johannes Lublink de Jonge (1736-1816) was bewoner van 1782 tot ± 1806. Zijn echtgenote was Cornelia Rijdenius. In de jaren daarna woonde Johannes Lublink de Jonge in Lage Vuursche op de heel mooie buitenplaats Drakensteijn, die nu wordt gebruikt door de Koninklijke familie. Hij was een bekend letterkundige en na 1795 lid van het Wetgevend Lichaam (Staten Generaal). Ook was hij vanaf 1792 Commissaris van de Plantage Marienburg in Suriname en hij organiseerde afgravingen van veen in de Krimpenerwaard bij Stolwijk.

Bewoners boerderij Stadwijk

De boerderij, die bijna 150 jaar oud is, is uitsluitend gedreven door het geslacht Stalenhoef en hun afstammelingen in de vrouwelijke lijn. Eerst door twee generaties Stalenhoef en na het huwelijk van Cornelia Stalenhoef met Martinus van Valkengoed, maakt nu de derde generatie Van Valkengoed zich op om het beheer over te nemen. Hier volgt een opgave van de bewoners.

1851 Jan Frans Stalenhoef (1820-1907) wordt de eerste boer op de nieuwe boerderij. Hij was in 1850 getrouwd met Alida Dirkse van der Wardt (1822-1850), die echter nog in dat jaar over leed, een maand na de geboorte van hun eerste kind Isak Sta lenhoef. In 1852 trouwt Jan met Marritje Franse Makker (1825-1900). Uit dit tweede huwelijk worden acht kinderen geboren: 5 dochters en 3 zoons. De totaal 9 kinderen van Jan Stalenhoef, waarvan slechts 5 de volwassen leeftijd bereiken, zijn:

Isak (1850-1868). Zijn moeder was dus Alida van der Wardt.

Frans (1853-1929). Hij woont lange tijd in Naardermeer, maar van 1908-1927 weer in Eemnes op Stadwijk; in het koetshuis.

Marritje (1855-1861). Dus slechts 6 jaar.

Geertje (1857-1936). Zij gaat na haar huwelijk met Willem van Stoutenburg wonen op Wakkerendijk 154.

Nelletje (1859-1861). Bijna 2 jaar.
Wouter (1862-1940). Hij gaat op Wakkerendijk 212 wonen, na zijn huwelijk met Aaltje Schouten.
Jacob (Jaap; 1863-1917). Hij volgt zijn vader op als boer van Wakkerendijk 52.
Marritje (1864; slechts 5 dagen geleefd).
Marritje (1866-1894). Zij werd ruim 27 jaar en bleef ongehuwd.

1893 Jacob Stalenhoef trouwt met Petronella Johanna (Nelletje) Eek (1863-1933). Hij neemt geleidelijk de bedrijfsvoering van de boerderij over, terwijl zijn ouders er blijven wonen. Jaap en Nelletje krijgen zes kinderen:
Martha Maria (Mart, 1895-1983). Zij trouwt in 1918 met Petrus van Hofslot uit Soest.
Maria Martha (Mie, 1896-1973). Zij trouwt in 1919 met Jan Voorburg uit Hoogland.

Het dagelijks werk van vader Rinus van Valkengoed (1897-1961), op een zomerse middag in 1943. Hij was de derde boer en de eerste Van Valkengoed op Wakkerendijk 52. Als je toen zes koeien in een uur melkte, was je een goede melker. Met de computergestuurde melkinstallatie in de nieuwe schuur kan Gerard nu alleen ongeveer 50 koeien per uur melken.

Geertruida Maria Cecilia (Geertje, 1898-1966). In 1916 vertrekt zij naar het klooster en wordt Zuster Maria Jacobi bij de Franciscaner Congregatie van Heijthuizen in Limburg.
Cornelia Johanna (Cor, 1900-1978). Zij trouwt in 1928 met Martinus van Valkengoed en blijft als boerin wonen op Wakkerendijk 52.
Johannes Franciscus Stephanus (Jan, 1901-1971). Hij trouwt in 1928 met Everarda M. van Logtenstein (1904-1936) en na haar overlijden met Maria Antonia van de Hoven (1913-1999).
Cornelis Wilhelmus (Kees, 1905-1967). Na zijn huwelijk in 1928 met Cornelia Maria van den Brink (1905-1980) gaan zij wonen op de nieuw gebouwde boerderij bij de grens van Laren en Eemnes, aan de westkant van het land van Stadwijk.

1917 Op 19 januari 1917 sterft Jaap op tamelijk jonge leeftijd (53 jaar) aan een longontsteking. Moeder Nelletje en de kinderen zetten het bedrijf voort.

1928 Cor(nelia) Johanna Stalenhoef trouwt met Martinus (Rinus) van Valkengoed (1897-1961), die kwam van boerderij De Koper molen te Stoutenburg bij Leusden. Zij worden de boer en boerin op Wakkerendijk 52. Zij krijgen onderstaande vijf kinderen:
Everarda Petronella (Ada, geb 1930). Na haar huwelijk in 1958 met Rigard van Klooster woont zij op boerderij De Kopermolen te Stoutenburg bij Leusden.
Jacobus Wulfranus (Jaap, 1931-1961). Door een ongeneeslijke ziekte overlijdt hij na een kort ziekbed veel te jong, terwijl hij al woonde op De Kopermolen. Enkele dagen later overlijdt ook zijn vader Rinus. Wulfranus Jacobus (Frans, geb 1934). In 1967 trouwt hij met Johanna van Roomen uit Leusden. Zij wonen jaren op Wakkerendijk 162, van waaruit Frans zuivelproducten verkoopt en waar hij later de "feestzaal" De Deel opricht. Hij woont nu op Wakkerendijk 134.
Martinus Johannes (Rinus, geb 1936). Vanaf 1962 wordt hij de boer op Stadwijk (zie later).
Petronella Helena Maria (Nellie, geb 1939). Vanaf haar huwelijk in 1965 met Gerard Calis woont zij in Laren.

1944 Onderdak aan evacuees gedurende bijna een jaar; door de 2e

Wereldoorlog. Eerst een groep uit Arnhem. Later diverse groepjes uit Huissen. Zo nu en dan ook onderduikers.

1953 Onderdak aan evacuees gedurende dertien weken. Naar aanleiding van de stormvloed in Zeeland komt een gezin van vijf personen inwonen.

1962 Martinus Johannes (Rinus, geb 1936) trouwt met Johanna Cornelia Overgoor (Annie), die kwam uit Stoutenburg. Zij worden de boer en boerin op Stadwijk, terwijl moeder Cor er blijft wonen tot haar dood in 1978.

Annie en Rinus van Valkengoed kregen vier kinderen (Martin, Anita, Lia en Gerard).
Gerard is bezig geleidelijk het bedrijf van de twee nieuwe schuren over te nemen. Op dit moment woont geen van de kinderen op de ouderlijke boerderij.

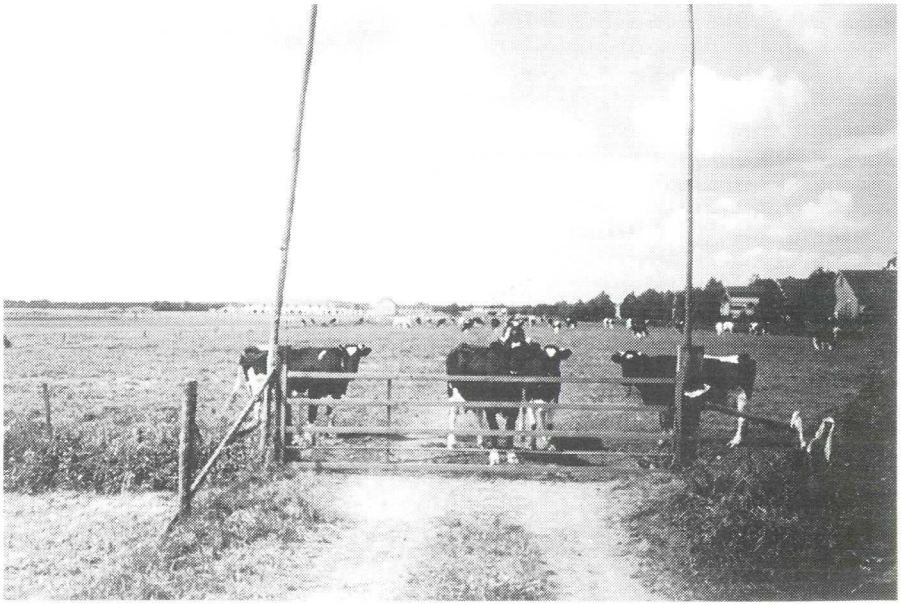

Veranderend dorpsgezicht: koeien achter STADWIJK op de driest, toen deze in 1988 nog tamelijk groot was. Rechts huizen van Klaproos en Ploeglaan. Links vordert de bebouwing ten zuiden van de Stadwijksingel, in de buurt van Goudhaver. In de negentiger jaren werd de Stadwijksingel doorgetrokken tot het Plantsoen en kwam de bebouwing veel dichter bij.

Overzicht bewoners Koetshuis

Het koetshuis is mogelijk meer dan 200 jaar bewoond geweest. Eerst woonde er waarschijnlijk personeel van de buitenplaats STADWIJK. Later woonde er personeel van de boerderij, maar in de twintigste eeuw woonden er vooral gezinnen die goed betaalbare huisvesting in Eemnes nodig hadden. De achterste van de vier woningen had nr 44a en de voorste nr 50. Nadat de laatste bewoners in 1964 waren verhuisd, werd het koetshuis gebruikt voor opslag bij de boerderij en als extra stalruimte. Toen was onderhoud te kostbaar en is het dak in verval geraakt. Van de periode 1850 - 1964 zijn onderstaande bewoners bekend. Misschien kunnen we in een volgend boekje herinneringen van bewoners van het koetshuis publiceren, met bijzonderheden over de ijscoman (twintiger jaren) en de pianolerares Mientje Bieshaar (1919-1985).

- Van ± 1850 tot 1856: weduwe Geertje Stalenhoef-Bosterdijk. *(HKE 1990 blz 44)*
- Van 1890 tot ± 1900 op nr 46: echtpaar Aart Koppen (1822-1902) en Aaltje Wortel (1823-1909). *(HKE 1991 blz 207)*
- Van 1908 tot 1927 op nr 50: Frans Stalenhoef *(HKE 1990 blz 34 en HKE 1996 blz 103)*
- Van 1914(?) tot begin 1919: Belgische vluchtelingen; onder andere het gezin van Jozef Denil en Antoinette Denil-van Reeth met 5 kinderen. Hun huisnummer was volgens de oude Eemnesser nummering B64. *(HKE 1993 blz 64-66)*
- In de twintiger jaren woonde het gezin van Antonie Koppen (1862-1929; kolenhandel) en Cornelia Ruiter (1865-1936) op nr 44a. *(Volgens HKE 1991 blz 212 op nr 50, maar 1993 blz 74 stelt "achterste")* Na het overlijden van Antonie bleef het gezin in het koetshuis wonen, maar in de dertiger jaren woonden zij op nr 46. *(HKE 1996 blz 103)*
- Van 1924 tot 1940 op nr 48: het gezin van Henk Horst en Jannetje Kuijer met 10 kinderen. *(HKE 1996 blz 103)*
- Omstreeks de dertiger jaren woonde op nr 50 eerst het gezin Fecken en later het gezin van Jan Nagel met 4 kinderen. *(HKE 1996 blz 103)*

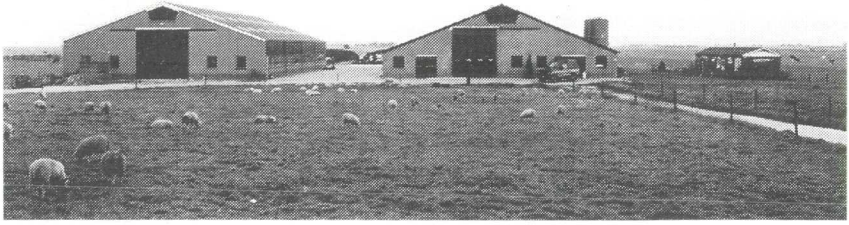

Veranderend poldergezicht: na jaren discussie over bebouwing van de polder, kon de familie Van Valkengoed begin negentiger jaren eindelijk twee schuren bouwen tegenover de boerderij. De linker schuur is voor werktuigen en de rechter voor het vee (foto: Desire van Oostrum, 1999)

- Aan het einde van de 2e Wereldoorlog (1945) waren 2 van de 4 huizen als volgt bewoond: nr 48 door het gezin van Piet Majoor en nr 50 door het gezin Henk van Hamersveld-Baas (smid; later Kerkstraat).
- Van 1946 tot 1955 op nr 50: Jan Eggenkamp en zijn vrouw Wousje van Weerhorst met gezin. *(HKE-1997 blz 236-237)*
- In de vijftiger jaren woonde het echtpaar Wim Horst en Grada Bakker in een van de woningen. Al hun kinderen zijn geboren gedurende de periode in het koetshuis.
- De laatste bewoners waren gezinnen Paul van Wegen op nr 46 en Gerrit Eek-Groenestein op nr 50. Beide gezinnen tot omstreeks 1964.

De Historische Kring bedankt de familie Van Valkengoed voor het prettige gesprek, de informatieve contacten daarna voor het opheldeREN van bepaalde punten en voor de verstrekte foto's ed. Alle foto's waarbij geen andere bron is aangegeven, komen uit hun archieven. Graag ontvangen we van andere lezers reacties, zoals aanvullingen en correcties op de lijst van bewoners van het koetshuis.

Rom van der Schaaf
Hasselaarlaan 46, telefoon 035-538609

Bronnen van geschreven informatie

1. Handgeschreven notities HKE van gesprek in zeventiger jaren met Rinus van Valkengoed Sr + info uit archief Gemeente Eemnes over bewoners op WD52 van 1702 tot 1868
2. Tussen Vecht en Eem 1980, blz 176 - 183, door J.Out: Eemlust
3. Tussen Vecht en Eem 1981, blz 45 - 47, door J.Out: Eemnes: van grafstenen en buitenplaatsen
4. HKE-1982 blz 80-83: Tekst overgenomen van genoemde TVE 1980 blz 176 - 183
5. HKE-1990 blz 22-49, door H. van Hees en B. van Wijk-Blom: Geschiedenis van het geslacht Stalenhoef
6. HKE-1991 blz 198-220, door H. van Hees en B. van Wijk-Blom: Korte geschiedenis van het geslacht Koppen in Eemnes.
7. HKE-1993 blz 64-66, door H. van Hees: Belgische vluchtelingen in Eemnes
8. HKE-1993 blz 74-79, door H.Liscaljet: serie "oude Eemnesser" Toon Koppen
9. HKE-1996 blz 37-64, door W. van IJken: Oude graven op het RK Kerkhof te Eemnes
10. HKE-1996 blz 91-114, door H. van Arnhem: De familie Horst
11. HKE-1997 blz 225-237, door H. van Hees: Korte geschiedenis van het geslacht Eggenkamp
12. Akte van notaris Frans Pen van verkoop landerijen op 20-10-1818 door familie Carbasius aan Isak Stalenhoef
13. Diverse akten van notaris Frans Pen, opgesteld in 1808 en 1809 op huize Drakensteijn te Lage Vuursche, over Procuraties van Johannes Lublink de Jonge
14. Boek "Vrijheidsmonument Eemnes", blz 141; door Jaap van der Woude, 1987

Wie doet er mee?

Wie weet er van?

Rubriek waarin staat met welke onderzoeken en projecten onze leden bezig zijn. Iedereen die erin geïnteresseerd is om mee te doen en die kan helpen aan materiaal kan contact opnemen met de desbetreffende personen:

Jaap Luijf, Reijerserf 5, Eemnes, tel.531 3086
is bezig met:
de familie Luijf in Eemnes.
Gevraagd: o.a familieverhalen, foto's, familieberichten.

Livia Lankreijer, Aartseveen 94, Eemnes tel. 538 9198
is bezig met:
klederdrachten van Eemnes en omgeving.
Wie helpt mee uit te zoeken wat er vroeger in Eemnes aan klederdrachten gedragen werd. We hebben heel mooie inventarisatieformulieren.
We zoeken alleen nog een paar mensen erbij om ze in te vullen. Dit kan met de kleding in de hand of aan de hand van oude foto's.
Wie helpt?

Wiebe van IJken, tel. 538 9367
Bertie van Wijk-Blom, tel. 531 4689
Henk van Hees, tel. 538 9849
zijn bezig met:
het aanleggen van een verzameling bidprentjes van mensen die in Eemnes gewoond hebben. U kunt ons al een plezier doen wanneer u de mogelijkheid beidt om kopietjes te laten maken van uw bidprentjes.

Henk van Hees, Kerkstraat 15, tel. 538 9849
Bertie van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39, tel. 531 4689
zijn bezig met:

de familie van ('t) Klooster
de familie Gieskens
smeden in Eemnes en hun familierelaties, o.a. familie Evers, V.d. Hengel, Bangert.

Gevraagd: o.a. familieverhalen, foto's, familieberichten.

Schenkingen H.K.E.

In de afgelopen periode ontvingen wij de volgende zaken als aanvulling voor de collectie van de HKE:

- Bidprentjes van:
  V. Hilhorst, Overstegenhof 6, 1251 TC Laren

- Schoolplaat, brandblusapparaat, handspuit, brandblusser, boek van:
  R. de Bruijn Zegge 17, 3755 WZ Eemnes

- Ingebonden tijdschriften "De Jonge Wacht" (dertiger jaren) van:
  Mevrouw C. Morren, Joh. Geradtsweg 38, Hilversum

- Bidprentjes van:
  Familie Van Valkengoed, Wakkerendijk 52, Eemnes

- Krantenknipsels + foto van:
  C.J. Bakker, De Poll-laan 4, 7437 AA Bathmen

- Kerkboek + kaarten van:
  Mevrouw G. Beukeboom-van Klooster, Wakkerendijk 238, Eemnes

- Bidprentjes + oude foto's van:
  J. v.d. Berg, Meentweg 73, Eemnes

Voor alle schenkingen willen we u van harte bedanken!